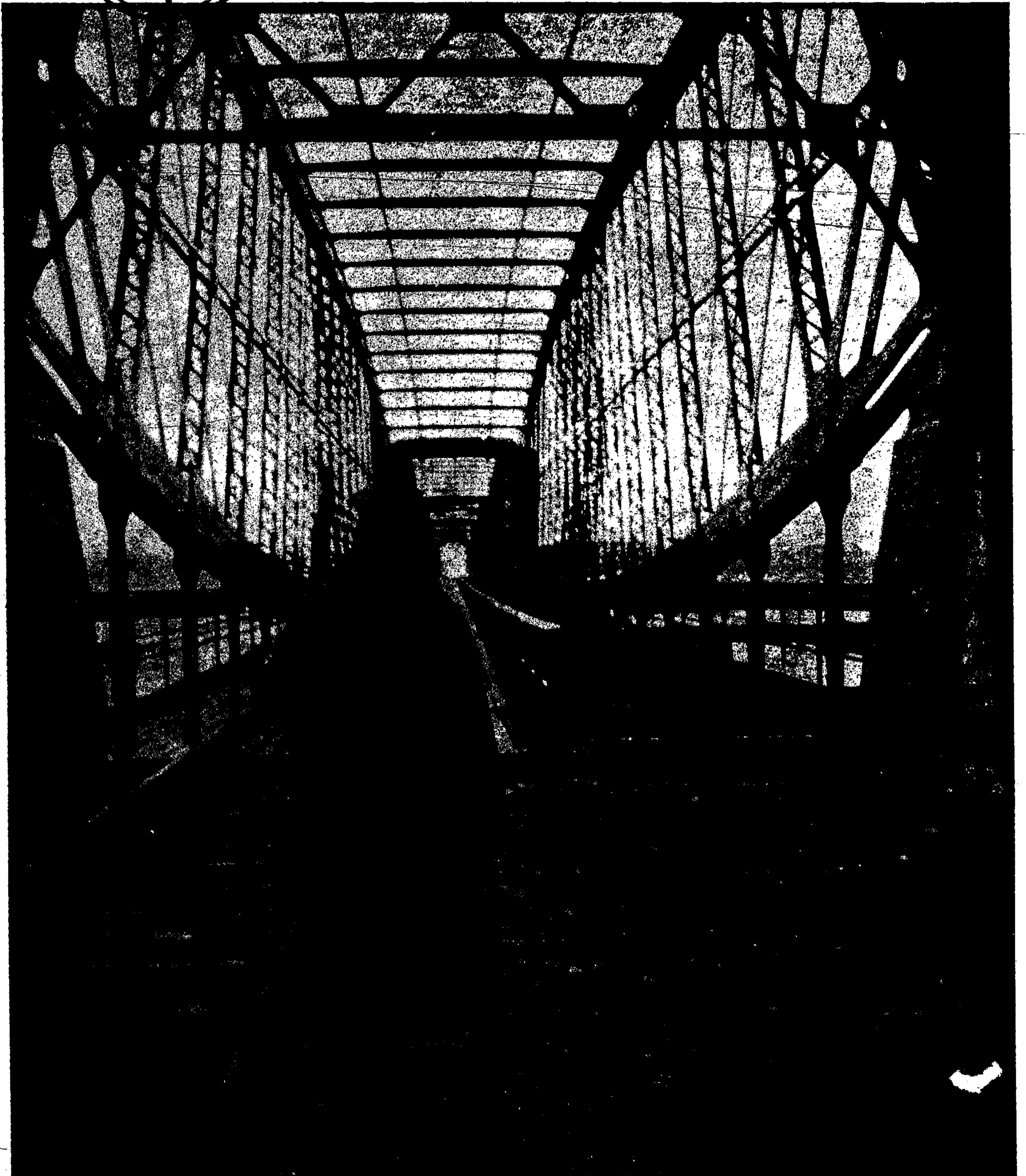

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 43

Lietuva budi. Mūsų sargybinis ant Tilžės tilto.

P. Babicko foto

Politikos apžvalga

Vilniaus kraštas.

Nuo rugsėjo 24 d. iki spalio 1 d. buvo Vilniuje šaulių s-gos propagandos savaitė. Buvo manoma, kad šios savaitės bėgyje Vilnių apipuls minios žmonių. Tačiau tą šventę ryškiai charakterizuoja ruoštoji tos šventės paminėjimui „juodoji kava“. Filietai buvo išparduoti. Pradžią turėjo būti 13 val. Tačiau, kai 13 val. 45 min. atvyko valvada ir atidarė iškilmes, salėj buvo tik 20 žmonių: 2 kariuomenės atstovai, 2 policijos atstovai, šaulių vyresnybė ir keletas pašalinių žmonių. Šis faktas charakterizuoja, kokie Vilniaus krašto gyventojų santykiai su lenkų vyriausybe.

Lenkija.

Lenkijos ūkis taip smarkiai nusmukęs, kad negali išrinkti mokesčių. Per pirmuosius penkis biudžetinių metų mėnesius valstybinių pajamų buvo 852.673 tūkst. zlotų, o išlaidų 945.597 tūkst. zlotų. Vadinasi, per šį laikotarpį valstybės biudžetas turėjo 92.924 tūkst. zlotų deficitą. Vyriausybė visą laiką smarkiai mažina valdininkams algas, tačiau negali lygiomis išeiti. Daugiausia pinigų kaštuoja kariuomenė, kurią Lenkija stengiasi padaryti modernine. Pilsudskis galvoja, kad Lenkija išsiplės nuo Baltųjų iki Juodųjų jūrų. To pasiekti tikisi kariuomenės parama. Todėl jai nesigailima pinigų.

Londono konferencijoj numatomi svarbūs klausimai.

Kaip žinoma, norima greitu laiku Londone sušaukti didžiųjų valstybių konferenciją, kuri turi paruošti dirvą tolimesniai nusiginklavimo konferencijos darbui. Bet ir čia iš karto nepavyko gauti visų didžiųjų valstybių sutikimo šioje konferencijoje dalyvauti. Vokietija, be tam tikrų garantijų, kad kitos valstybės atsisakytų nuo savo nusistatymo vokiečių ginklavimosi klausimu, nesutiko dalyvauti, o be jos nebuvo prasmės šią konferenciją sušaukti, nes dėl Vokietijos ir buvo kilęs ginčas. nusiginklavimo konferencijoje. Dabar paaiškėjo, kad vis dėlto ši konferencija įvyks ir prancūzų ministeris pirmininkas vyksta į Londoną. Taip pat pranešama, kad Amerika dalyvaušianti šioje konferencijoje. Londono konferencijoje bus aptariami labai svarbūs klausimai, kaip antai: dėl Vokietijos reikalavimų ginkluotis, politinių paliubų ir t. t. Manoma, kad Vokietijai pagaliau bus pripažinta ginklavimosi lygybė, bet tikslai kokybiniu atžvilgiu. Patys vokiečiai reikalauja ir kiekybinio ginklavimosi, nes kokybiniu atžvilgiu ir dabar jie neblogai aprūpinti ginklais ir kitomis karo priemonėmis (ypač cheminio karo) ir vargiai ar šis nusileidimas galės juos patenkinti.

Vokiečiai nori atstatyti monarchiją.

Dėl vidaus tvarkos suirimo Vokietijoje įvairūs gaivalai pradėjo vaidinti vaidmenį viešajame gyvenime. Šiomis dienomis vienas iš buvusio kaizerio sūnų, kuris dar ligi šiol vadinasi „kronprincu“, pareiškė, kad jis rengiasi atgauti savo tėvo sostą dabartinio prezidento Hindenburgio pagalba ir kad valdyti jam padės daugybė jo šalininkų. Visiems aišku, kad tai yra fantazija ir tokia vyriausybė, kaip von Papeno (kuri susideda iš tituluctų ponų), taip pat neleis. Wilhelmo įpėdiniai dabar užimti sostą. Bet pats kronprinco užsimojimas yra charakteringas dabartinei Vokietijos padėčiai. Prie ankstyvesnių vyriausybių tokių pareiškimų nebuvo girdėti.

Suirimas rusų komunistų partijoje, valdančioj Sovietų Rusija.

Rusų komunistų partijoje, kuri faktiškai yra šios milžiniškos valstybės šeimininkė, paskutiniu laiku kilo nesusipratimų, dėl kurių viena dalis ir keletas vadų buvo iš partijos pašalinti. Tarp pašalintų vadų yra tokie žymūs komunistų veikėjai ir vadai, kaip Zinovjevas ir Kamenevas. Pašalintieji kaltinami kontrrevoliucija ir tuo, kad jie norėjo Rusijoje gražinti buržuazine santvarka. Iš esmės jie toli gražu nėra buržuazijos rėmėjai, bet čia klausimas daug gilesnis. Mat, penkiolika komunistų viešpatavimo metų praktika parodė, kad ne viskas taip sklandžiai įvykdoma, kaip tai teorija parodo. Komunistai nesugebėjo sukurti pilnos komunistinės santvarkos, kurioje nebūtų jokių nuosavybės teisių ir jokių klasių privilegijų. Pasirodė, kad vadai liko privilegijuoti ir puikliausiai gyveno, tuo tarpu liaudis vargo. Taip pat pasirodė, kad be laisvesnio prekiavimo valsty-

P. L. P. karo mokyklos pulkinkas

Tarassenkai Petru

ir nuolatintam vyr. št. sp. ir švt. skyriaus bendradarbiui dėl jo mylimos dukrelės MARYTĖS mirties reiškia gilią užuojautos

Pulk. Šarauskas,
Sp. ir švt. skyriaus viršininkas

bė negalės išsiversti, todėl vėliau buvo sudarytas „Nep“ (geriau pasakius, pats gyvenimas sudarė jį), kuris buvo priemonė prekybai plėtotis. Buvo dar kitokių kompromisų; pagaliau, vadinai viską tvarkė savo proto vedami ir kartais peržengė komunizmo principus. Dabar partija apsižiūrėjo, o tie vadai tapo aukomis ir buvo pašalinti iš partijos. Bet ir nauji vadai turės šiuo keliu eiti, nes kitaip gyvenimas neleids. Tiesa, čia jau kiek reiškiasi komunizmo bankrotas.

Naujas pasiūlymas taikai apsaugoti.

Kadangi dėl nusiginklavimo vis dar sunku susitarti, tai vienas žymus teisininkas dabar surado naują „nusiginklavimo“ būdą. Pagal šio teisininko pasiūlymą reikia sudaryti vadina- mą pasaulinę konvenciją (susitarimą) ir, jei kas iš valstybių užsispyrta kariauti, tai kitos valstybės turėtų paremti pavojų esančią valstybę. Bet čia yra vienas didelis pavojus, kad iš tos pagalbos neišeitų naujas didysis karas, nes ir užpuolanti valstybė, be abejo, turės savo sąjungininkų, arba viena įstengs prieš kitas valstybes kariauti.

Estijoje sunku sudaryti ministerių kabinetą.

Nors jau gana daug laiko praėjo, kai Estijoje nėra kabineto, tačiau ligi šiol dar naujo nesudarė. Mat, dabar Estija gyvena ekonomine krize ir ūpas nelabai geras, todėl nė viena partija nenori perimti valdymo atsakomybės. Greičiausiai kabinetą sudarys nacionalinis centras.

Ką yra nutariusi Ottavos konferencija.

Šiomis dienomis jau buvo paskelbti Ottavos konferencijos nutarimų plėni tekstai. Iš tų tekstų paaiškėjo, kad ši konferencija žūt-būt norėjo suvaržyti įvežimą į Angliją. Pirmoj eilėj buvo suvaržyti mėsos įvežimai, nes mėsa į Angliją plaukia iš pašalinių valstybių ne iš dominijų (Tarp kitko ir iš Lietuvos). Tuo tarpu buvo dominijoms (sąjunginės valstybės) suteiktas palankumas šiuo atžvilgiu.

Nusikaltimo instinktą galima išgydyti.

Žinomas anglų mokslininkas prof. dr. Law gydytojų draugijos susirinkime laikė paskaitą apie nusikaltėlių gydymą. Mokslininkas tvirtina, kad piktdariški žmonių instinktų yra glaudžiai susiję su atmainomis, įvykstančiomis mažosiose smegenyse. Jei mažosios smegenys nepakankamai išsiplėtoję arba pernelyg daug išsiplėtoję, tai toks žmogus savo instinktų itakoje darosi nusikaltėlis.

Dr. Law tvirtina, kad esą net pavykę išrasti tokie vaistai, kuriais, itrėškiant į žmogaus organizmą, gydomi nesveiki ar neišsiplėtoję mažieji smegenys. Tų vaistų veikimą prof. Law išbandė. Po dviejų mėnesių gydymo penki ligonys — piktadariai lyg atgimė. Jų palinkimas į peštynes, smurtą ir neapykantą policijai visiškai išnyko. Žmonės, kurie didžiąją savo gyvenimo dalį praleido kalėjimuose, iš karto pasidarė naudingais visuomenės nariais ir su nusistebėjimu atsimindavo buvusius savo nusikaltimo žygius.

Prof. Law sako, kad tuos vaistus itrėškiant visiems kaltiniams, per 10 metų visi kalėjimai galima bus panaikinti ar paversti kinematografais.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. spalio 20 d.

Nr. 43 (699)

Šis tas apie karo topografiją

Kautynėse labai svarbu yra žinoti ir pažinti fronto apylinkę, žinoti terenas, kuriame vyksta karo operacijos. Rodos, menkas dalykas, kaip miškelis, aukštumėlė ar dauba, kartais suvaidina didžiausią vaidmenį ir nulemia kautynes. Tad žinoti visi fronto apylinkės žemės nelygumai, uždengtos prieigos ir bendrai visos smulkmenos, esančios terene, yra ne tik kad reikalinga, bet būtina, nes nuo jų kartais gali pareiti kautynių laimėjimas ar pralaimėjimas.

Visos tos žinios lengvai gaunamos gerai žinomoje fronto zonoje, arba ten, iš kur gali būti kilęs vienas kitas karys, kuris gali suteikti reikalingų žinių. Bet nežinomose, naujose apylinkėse, arba prieš teritorijoje, kur iš gyventojų šių žinių surinkti nėra galimybės, karys turi griebtis vienintelės priemonės — žemėlapiu. Veikimas be žemėlapiu tokiais atvejais neįmanomas.

Žemėlapių kiekvienas, tur būt, yra matęs, taip pat kiekvienas karys turi žinoti, ką vaizduoja arba reiškia žemėlapis.

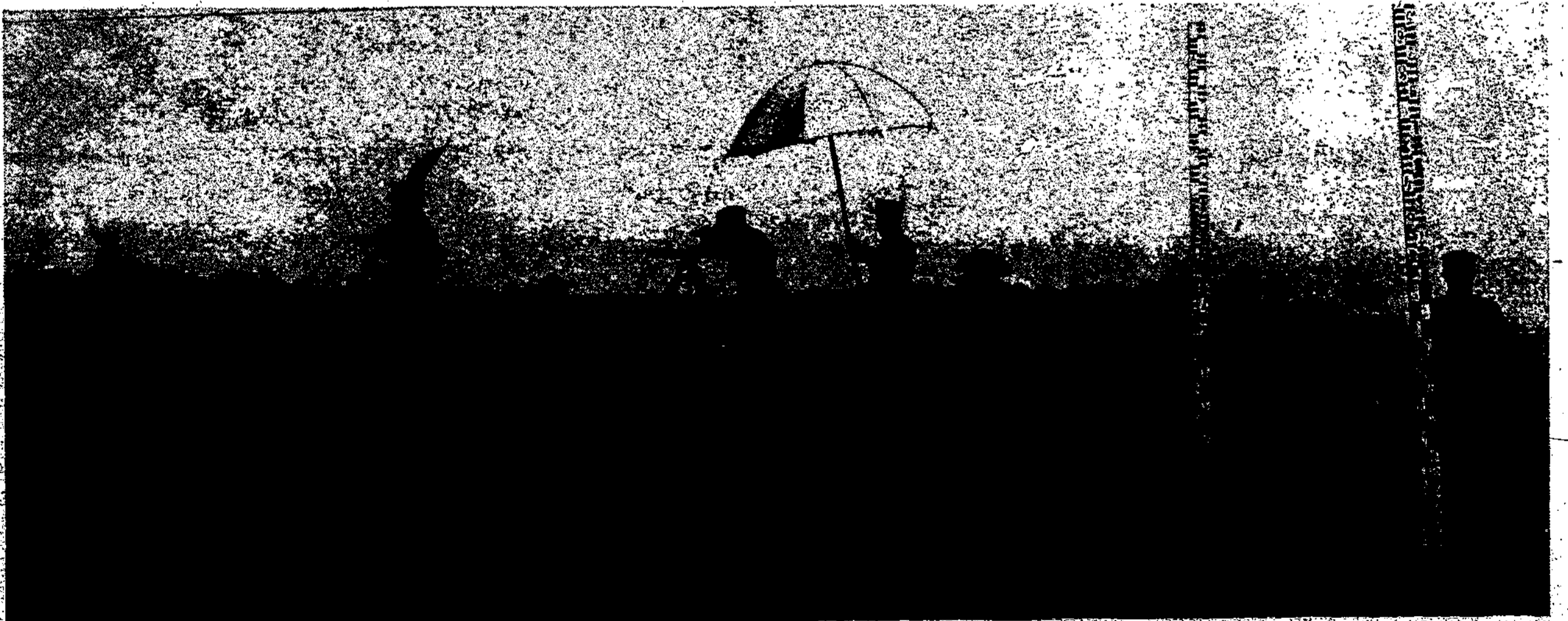
Žemėlapius paruošia, sudaro tam tikras mūsų kariuomenės skyrius. Tas skyrius rūpinasi, kad žemėlapiai būtų tikri ir reikiant neapviltų. Tam tikslui daromi įvairūs žemės paviršiaus matavimai. Toji karo mokslų sritis, kuri liečia žemėlapių sudarymą, vadinasi Karo Topografija. Žodis „topografi-

ja“ yra paimtas iš graikų kalbos ir reiškia žemės paviršiaus atvaizdavimą — matavimą. Tad karo topografijos tikslas yra tiksliai išmatuoti ir sužymėti popieriuje tos apylinkės, kuriose gali eiti karo operacijos, keliai, plentai ir geležinkeliai, kuriais galimas, kaip savų, taip ir priešų jėgų, ginklų bei municijos transportų gabenimas.

Kaip tai pasiekiamą, t. y. kaip tie žemėlapiai net prieš teritorijoje sudaromi, mums nesvarbu. Svarbu tik turėti reikiamos apylinkės žemėlapis.

Bet neužtenka vien turėti reikiamas žemėlapis. Nors ir turėdamas, bet nežinodamas, ką su juo daryti, karys yra aklas. Reikia mokėti tas žemėlapis skaityti ir suprasti visa tai, kas jame yra atvaizduota. Reikia išmokti skaityti visi esantieji žemėlapyje ženklai, jie suprasti, spręsti tarp jų atstumas ir, bendrai, greitai ir tiksliai orientuotis.

Mums, kariams, svarbiausia yra išmokti teisingai skaityti ir suprasti žemėlapis. Išmokti visus jame esančius ženklus. Kariuomenėje be žemėlapiu nė vienas padalinys negali veikti, nė viena ginklo rūšis negali be žemėlapiu apsieiti. Žemėlapis visur reikalingas. Žvalgai, tik išstudijavę žemėlapi, gali sudaryti sau tinkamą kelio kromį ir eiti žvalgybon, tik iš anksto numatytu keliu; oro jėgos — aviacija vadovaujasi žemėlapiu; artilerija apie taikinių atstumus irgi spren-

Karo topografijos darbai lauke

Foto „Espero“

džia iš žemėlapiu. Žodžiu, žemėlapis karo metu kiekviename žingsnyje reikalingas.

Čia bendrais bruožais noriu apibūdinti, kaip reikia žemėlapis skaityti ir suprasti.

Kiekvienas daiktas terene, žemėlapyje yra atvaizduotas atskiru ženklų, kiekvienas žemės paviršiaus ne-lygumas yra apibrėžtas tam tikromis linijomis.

Dažniausiai sutinkami žemėlapyje ženklai yra įdėti į š. m. „Kario kalendorių“. Ten juos galime rasti ir išmokti.

Be stambesnių ženklų, žemėlapyje yra daug smulkių ženklų - ženklelių, kurių kiekvienas turi savo reikšmę ir reiškia atskirą daiktą. Kiekvienas atskirai augantis medis, kiekvienas griovis, miško linija yra atvaizduota žemėlapyje atskiru ženklų.

Ženklai žemėlapyje yra tas pat, kas raidės elementoriuje. Žinant raides, nebesunku išmokti iš jų sudaryti skiemenys, žodžiai ir sakiniai. Žinant žemėlapiu ženklus, nesunku išmokti ir pats žemėlapis skaityti.

Žemėlapyje ženklai yra išdėstyti tokia pat tvarka, kaip ir terene esami daiktai, žinoma, labai sumažinti ir savotiškai pažymėti. Žemėlapis yra tas pat, kas ir paveikslas. Taigi, tas paveikslas - žemėlapis reikia tiek pat kartų padidinti, kiek kartų yra sumažintas, tuomet gausime tikrą tereno vaizdą.

Žemėlapi padidinti, t. y. nustatyti koks, saky-sim, daubos ilgis ir plotis, koks miško dydis, ir nustatyti atstumas nuo vieno daikto iki kito, arba nuo mūsų stovimos vietos iki artimiausio kaimo, padeda vadina-mas mastelis, kuris kiekviename žemėlapyje yra nu-rodytas.

Lietuviškuose karo topografijos žemėlapiuose, kurie vartojami karo reikalams bei taktiškiems užsiė-mimams, mastelis yra 1:25000, (apmokymui dažniau-siai vartojami mastelio 1:5000 žemėlapiai). Šie skai-čiai reiškia, kad viename žemėlapiu centimetre yra dvidešimt penki tūkstančiai centimetrų žemės pavir-šiaus atvaizduota. Vadinas, jei žemėlapyje dauba pažymėta dviejų centimetrų ilgumo, tai tikrumoje ji yra pusės kilometro arba 500 metrų, arba jei nuo mūsų stovimos vietos iki artimiausio miško, tiesia linija, yra 3 centimetrai, tai terene nuo mūsų iki miško bus 750 metrų. Paimsime tokį pavyzdį: aviacija mums prane-ša, kad priešų dalys stovi X kaime, kuris žemėlapyje pažymėtas nuo mūsų 24 centimetrų atstume. Vadinas, priešas randasi už 6 kilometrų. Mes matome, kad tarp mūsų stovyklos ir kaimo yra krūmuotais krantais upelis, į kurį mes nepastebimi galime nueiti, ir tas upelis vingiuojasi apie 250 metrų nuo kaimo, jo de-šiniuoju pakraščiu. Vadinas, mūsų žvalgai turi eiti upelio krantais, jau žinodami, kad jis juos nuves į reikiamą kaimą. Kaimą išžvalgę mes, naudodamiesi upelio suteikta mums sunkiai pastebima prieiga, ga-lime užėiti priešui iš šono, arba, prie kokių aplinky-bių, iš užpakalio ir lengvai jį paimti nelaisvėn arba sunaikinti.

Taigi, kaip minėjau, iš žemėlapiu mes galime ma-tyti kokiais keliais mums geriau prie priešų prislink-ti, geriau siųsti žvalgybą, kokiais keliais priešas gali prie mūsų prisiartinti, — tokius kelius mes atidžiai saugojame, pasiryžę kiekvienu momentu pasirodžiusį priešą atremti.

Žemėlapiu yra įvairių mastelių, bet pagrindinis dės-nis visur yra tas pats, tik su tuo skirtumu, kad vie-

Daugiau garbės ir susipratimo

Kary! Tau suėjo dvidešimt vieneri metai ir išgir-dai savo tėvynės gyvą balsą. Ji tave pakvietė pas save, kad tu bent pusantų metų su atsidėjimu patar-nautum jai, geriau pajustum tėvynės meilę, kad paau-kotum jai bent kelioliką mėnesių ir geriau susipažin-tum su būtina drausme, karo mokslu, pilietiško auklė-jimo pagrindais.

Kary! kaip gražiai skamba tie žodžiai: „Garbin-gai žūti dėl laisvės“. Ir nieko daugiau iš tavęs pasi-šaukdama tėvynė ne nenorėjo. Kary, kilnūs tavo priesaikos žodžiai, kuriais tu su tikru pasiryžimu pri-siekei ir, iš tikrųjų, per visą tą laiką šventai ištesėjai, net niekad nepagalvodamas, kad — Lietuva, aš noriu tau nusidėti. Kary! tu esi patikimas tėvynei, o tėvy-nė pasitiki tavimi. Bet atsimink, kary, kad tėvynė, tave pasišaukusi tam trumpam laikui, nori ir dau-giau iš tavęs. Nori, kad tu, atlikdamas savo karinę prievolę, išsiauklėtum visapusiškai ir kad, sugrįžęs į tą savo kaimą, nebūtum koks nors snaudalis, pastum-dėlis, kad tu nebūtum koks nors kitų juoko šaltinis, bet, kad tu parodytum, jog iš tikrųjų kariuomenėj iš-mokai drausmės, tėvynės meilės, tvarkingumo ir visa ko gero.

Kary, tu sugrįžęs tėviškėn, gražiausiai gali pasi-daryti kaimo aplinkumos pavyzdingu mokytoju, liau-dies švietėju, sporto ir kultūros kėlėju. Juk tau, ka-ry, viršininkai ir vadai, nors ne per ilgą laiką, bet su-gėbėjo to viso duoti. Tik atsimink. Tu kaime gali būti geriausias sportininkas. Šventadieniais gali su kitais savo draugais vietoj ten kokio tuščio tranky-mosi, pasportuoti, higieniškai pažaisiti. Be to, su-grįžęs tu gali jaunesniesiems savo draugams suruošti sekmadienio vakarais paskaitų. Sakysim, apie pilie-čio garbę ir pareigas, kaip reikia mylėti tėvynę, kokia yra drausmė kariuomenėje. Arba papasakoti atsimi-nimų iš kariuomenės švenčių parodų, manevrų. Juk visa tai kaimo jaunimui yra įdomu ir nauja. Tuomi jau supažindinsi būsimuosius karius su daugeliu daly-kų, kurie ateity jiems pravers.

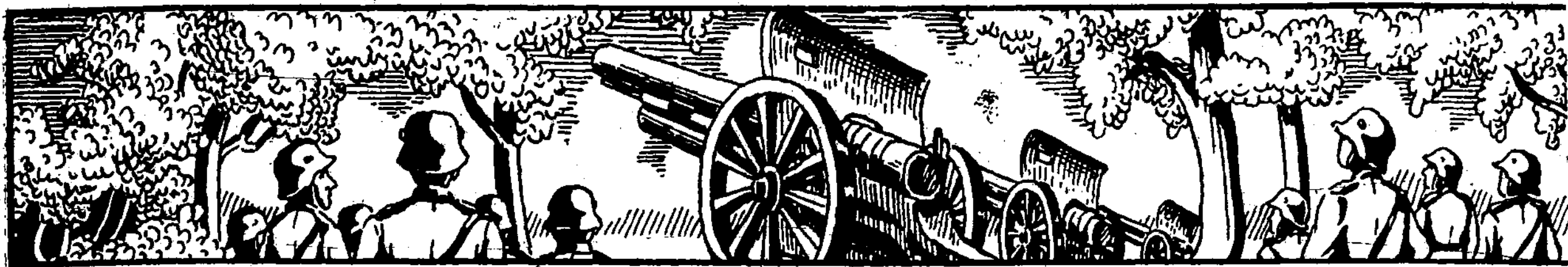
Gal tu, kary, pamansys, kad čia iš to nauda yra labai maža. Ne. Čia nauda yra labai ir labai didelė. Juk mes savo kultūra esame atsilikę nuo kitų Vakarų Europos valstybių. Mūsų kaime dar daugely vietų reiškiasi tamsa, įvairūs priburai ir niekam nenaudingi papročiai. Čia kaip tik tu, kary, tinki į šitą kovą, į bendrą tautos kultūrinimo frontą stoti.

Alg. Klemčiūnas.

name centimetre gali būti atvaizduotas didesnis ar mažesnis tereno plotas.

Čia trumpais bruožais daviau žemėlapių skaity-mo pradžia. Nors šis mokslas nėra visai lengvas ir reikalauja atidumo ir susikaupimo, bet jis mokytis yra įdomus ir nenuobodus. Be to, jis yra reikalingas kiek-vienam kariui. Mes, kariai, neturime tenkintis vien tik pasižiūrėję į žemėlapi, išmokę vieną kitą ženklą, bet turime šį dalyką plačiau išstudijuoti, į jį įsigilinti ir visai gerai suprasti. Turime nesitenkinti vien teo-riškomis pamokomis, bet mokytis skaityti žemėlapi ir praktiškai. Tai pasiekti mes galime iš anksto suda-rydami sau kelių kroki, sprendami atstumus ir t. t. Mūsų darbas tik tuomet bus produktingas, kai mes jį suprasime ir pamėgsime.

Br. Kačius.

Kaip kovota dėl tautos nepriklausomybės

Kaip dabar, taip ir nepriklausomybės kovų metais, mūsų kariuomenę sudarė daugiausia mažžemiai ūkininkai ir darbininkai. Būdami po rusų valdžia, nedaug kas turėjo galimybės lavintis ir susipažinti su kitų tautų istorija ir jų laisvės karais. Tik nedaugelis buvo pramokę rašto pradžios mokyklose arba namie, tačiau visiems jiems nežinoma buvo, kaip kariavo ir atgavo savo laisvę, pavyzdžiui šveičarai, kaip kovojo graikai su turkais; kaip amerikiečiai nugalėjo anglus ir paskelbė savo nepriklausomybę. Mūsų kovotojų galvose nebuvo minčių, kad mažesnės tautos, kovamos už teisybę ir laisvę, yra jau daug galingesnius už save priešus nugalėjusios. Jie, mūsų kariai, kovojo nė kieno pavyzdžiu nesekdami ir tautų istoriją nežinodami. Visi jų žygdarbiai, padaryti per nepriklausomybės karus (1918 m. — 1920 m.) įvyko vien dėl to, kad mūsų žmonėms nepaprastai brangi pasidarė toji šventa jų žemė, kuria per ištisus amžius krauju ir prakaitu buvo aplieję, kad jie patys pamatė, koks nepaprastas būtų skirtumas tarp gyvenimo po rusų valdžia ir valdantis patiemis.

Sėkmingi žygiai prieš bermontininkus ir bolševikus dar daugiau drąsino lietuvius. Kovose su lenkais mūsų kariai rodė tiesiog stebuklus. Nugalėjus pirmuosius priešus, atgijo lietuviuose ir patrijotiškumas, kuris čia reikėtų suprasti ne kaip natūralis jausmas, bet kaip kultūrinio susipratimo išreiškimas. Kareivių savijautą vaizdžiai parodo vieno kareivio, Petro Balčiūno, silpnai mokančio rašyti, iš Šimonių miestelio laiškas, rašytas 1920 m. sausio 4 dieną savo motinai. Tarp kitko, jis rašo:

„Dabar jau mes vokiečius sumušėm, bolševikus sumušėm ir dabar važiuojam lenkus išmušti. Tada pažiūrėsime, kas tie per paukščiai. Jeigu mums Dievas padės, tai mes ir juos sumušime, ir tada Lietuva bus laisva. Prašau, mano mylima motinėle, nebėdavot, aš gyvenu neblogai, tik man labai rūpi žinoti, kaip ten jūs gyvenat“.

Deja, to jis jau niekad nebesužinojo. Narsus karys ir geras motinai vaikas buvo paimtas lenkų į nelaisvę ir nelaisvėj būdamas mirė.

Jei lietuvis tuščiomis rankomis nugąsdindavo priešą ir priversdavo bėgti ar pasiduoti, tai patekus į jo rankas tokiam ginklui, kaip kulkosvaidžiui, jis pilnomis džiaugsmo akimis ir didžiausiu pasitikėjimu vienas pats stodavo prieš bet kokio didumą priešą ir jau savo vietos neužleisdavo.

Taip antai Stankevičius Albertas, kilęs iš Vilkaviškio apskr., Kaupiškio valsč., Kybeikių kaimo, tarnavęs savanoriu 2 p. pulke, 3-čioj kulkosvaidžių kuopoj, 1919 m. rugpiūčio 29 dieną, kaujantis su bol-

ševikais ties Neu-Sventenu, turėdamas kulkosvaidį, išsaugojo visą kuopą. Kuomet 7 kuopai reikėjo atsitraukti, priešui smarkia ugnim puolant, jis, save užmiršęs, be paliovos apšaudydamas priešą, suteikė galimybę jai atsitraukti. Kuopai pasitraukus, jis liko vienas prie kulkosvaidžio ir, nebodamas priešo ugnies, kaip laivo kapitonas, sugrįžo paskutinis, ir, žinoma, — kulkosvaidį nešinas. Kaip tokį naudingą dalyką palikti karo metu priešui — jam buvo neįmanoma. Tokiais žygiais Stankevičius pasižymėjo visą laiką, kol pagaliau garbingai žuvo 1920 metais spalio 31 d. kautynėse su lenkais ties Seirūnų kaimu. Tebūnie garbė jam už tai!

1919 metais birželio 22 dieną ties Savanu 2-jo bataliono pirmoji kuopa turėjo žygiuoti pirmyn, tačiau jai pastojų kelią dideliu skaičiumi bolševikai. Šaudydami smarkia ugnimi, jie privertė kuopą sustoti; būtų sutrukde ir visą tolimesnį žygiavimą, jei ne kulkosvaidininkai — Kučiauskas Eduardas (dabar 2 p. pulko leitenantas), Rakauskas Jurgis (iš Kauno), ir Juškevičius Jonas (iš Panemunės). Jie kulkosvaidį nešini užėjo priešui už sparno ir paleido tokią smarkią ir išgąstingą ugnį, kad priešas pasilicido bėgti. Mūsiškiai kurį laiką galėjo toliau traukti. Juškevičius kautynėse buvo sužeistas, tačiau nepasitraukė nuo kulkosvaidžio, kol baigėsi kautynės. Ši trejukė ir kitose sąrašuose randama, kaip pasižymėjusi savo narsumu.

Mūsų kavalerija atakuoja lenkus.

Tuo pačiu metu bolševikai, pastebėję, kad mūsiškių kuopa nori įsitvirtinti, pradėjo smarkiai ugnimi mūsiškius pulti ir neleisti jiems to padaryti. Nebodami prieš šaudymo, trys mūsų kulkosvaidininkai — Juozas Puodžiūkynas, Petras Pūras ir Juozas Litvinskas (visi iš Vilkaviškio apskr.) prisiartinę su kulkosvaidžiu pirmyn ir, susiradę patogią vietą, pradėjo juos šaudyti. Tuo būdu jie apsaugojo kuopą nuo prieš ugnies ir suteikė galimybę jai padaryti apkasus ir įsitvirtinti.

Toliau randame, kad tuose pačiuose kautynėse kulkosvaidininkai — Kiškonis Pranas (iš Panemunės), Žamžickas (dabar 2 p. pulko 2 kulk. kuopos viršila), Kramilius Jonas, Blusevičius Jonas ir Turlaitis Leonas (visi trys paskutiniai iš Vilkaviškio apskr.) smarkių kautynių metu pristatė kulkosvaidžiams šovinių ir vandens, ir tokiu būdu galėjo mūsiškiai išsilaikyti savo vietose ir toliau veržtis.

Apie Antaną Streikų, kilusį iš Zarasų apskr., Antazavės valsč., tarnavusį 8 kuopoj, kuopos vadas 1919 m. liepos 4 d. šitaip rašo dėl apdovanojimo jį kariška dovana: „Prašau pažymėti kareivį pavestos man kuopos Antaną Streikų, kaip ypatingai pasiaukojusį vien tik tai tėvynei ir tarnystės naudai ir visai užmiršusį save. Pav., kada buvo gautas įsakymas nuimti Kiovincuose užtvartą (bolševikų), Antanas Streikus, nežiūrind į tai, kad tasyk labai sirgo ir turėjo karščio apie 39°, pirmas ėjo ir kitus paskui save vedė. Mūšiuose ties Rautenzee visą laiką buvo pirmutinis, kol tapo sužeistas (kulka perėjo per blauzdukaulio vidurį). Dabar gi, neišgulėjęs nė savaitės ir su atvira žaizda, sugrįžo į kuopą, sakydamas: „Aš esu batsiuovys ir vis šiek tiek padarysiu kuopai gero, taisydamas batus, o tuo tarpu gal pasveiksiu ir vėl galėsiu eiti mūšin“. Be to, dar turiu pažymėti apie Streikų, kad jis niekad nė dėl jokio trūkumo nerūgojo, ir kaip galima neišpildyti įsakymo, nesupranta“.

Suprantama, jis buvo apdovanotas Vyčio kryžium.

Tas pats 8 kuopos vadas karininkas Noreika kitame rašte rašo apie Šakalį Bronių (kilusį taip pat iš Zarasų apskr.): „...Per mūsų prie aukštumos 188 po stipria prieš ugnimi laiku pristatė grandinėlę šovinių, per ką mes galėjome išmušti priešą iš užimtos vietos“.

9-tos kuopos vadas savo pareiškime dėl apdovanojimo už narsumą rašo, kad skyrininkai — Labutis Andrius, Kulvinskas Juozas, ir eiliniai — Kasperavičius Kazys, Kuzma Petras ir Bobinas Antanas, pradedant nuo rugpiučio 26 dienos, visą laiką ėjo kuopos priesakyje (čia turime galvoj karo laukus), žvalgydami priešą, mūsų ties Rautenzee pirmieji įpuolė į bolševikų apkasus; žvalgyboje ties Grenza paėmė du prieš arklius; mūsų ties Neu-Sventen paėmė vėrtuvę ir keturius arklius. Atsitraukiant iš Rataniškių kaimo, sulaukė bėgančius ir per jų pastangas vėl buvo užimtos vietos, iš kurių mūsiškius buvo bolševikai išmušę.

Augustinas Kybartas, kilęs iš Veiverių valsčiaus, mūšiuose su bolševikais gegužės 28 dieną, savo valia išėjęs žvalgyti prieš, surinko tiksliausių žinių ir, būdamas žvalgyboje viršininku (buvo viršilos laipsn.), su savo komanda išmušė prieš lauko sargybą iš Bajoriškių kaimo. Tą patį vakarą su kitais žvalgiais jau jis puolė prieš sargybą Radžiūnų kaime ir ją išvaikė. Nuo gegužės 1 iki 4 dienos jis visą laiką iš laivos valios sekė priešą Skapiškio, Panemunėlio, Rokiškio ir Abelių apylinkėse ir su 9 kareivių žvalgiais tiksliai informavo apie priešą, be to, suėmė belaisvių.

Buvo nemaža ir kitų kareivių, kurie savo valia ėjo žvalgyti priešą, nors pavojų aiškiai žinojo. Tuo atsižymėjusius randame: Antaną Dabašinską (iš Prienu), Vincą Vaišnorą (Lekėčių valsč., Šakių apskr.), Antaną Badaitį (Paežerų valsč.), Bronių Česnaitį (Griškabūdžio valsč.), Antaną Šidiškį (Garliavos valsč.), Vincą Kalašinską (iš Šančių), Igną Papečkį

Įsakymų leidimas ir jų vykdymas

Ryškiausiai kariuomenėje išsiskiria įsakymų leidimas ir jų vykdymas. Bergždžias darbas būtų svarstyti, kuris iš tų veiksmų turi didesnės svarbos, arba kuris daugiausia nulemia tikslo pasiekimą, o kare patį laimėjimą. To klausimo neliesdami turime įsidėmėti, jog kautynėse svarbu geri įsakymai bei nurodymai, taip pat tikslus jų vykdymas.

Reikia atsiminti, kad, kaip įsakymų davimas, taip ir jų vykdymas, daug reikalauja pasiaukojimo bei sumanumo. Apskritai, viskas privalo būti atlikta kuo geriausiai, įtempus visas vykdytojų ir įsakytojų dvasias ir kūno jėgas.

Besikaujančiai su priešininku kariuomenei vadovauja kariuomenės vadas, duodamas reikalingus ir tikslus įsakymus. Kariuomenės vadas yra vienintelis kariuomenės viršininkas, kurio įsakymo privalo visi klausyti ir vykdyti. Taigi, visi viršininkai ir valdiniai veikia sulyg įsakymu. Kariški įsakymai yra įvairių formų, tačiau paprasčiausi — tai įsakymai žodžiu, kurie paprastai tuojau galima įvykdyti ir jų vykdymas nereikalauja ilgesnio apgalvojimo ir svarstymo. Bet yra sunkesnių ir sudėtingesnių įsakymų, kuriuos tučtuojau įvykdyti nėra jokios galimybės ir reikalingas tam tikras laikas ir apgalvojimas. Tokiais

atvejais įsakymai yra rašomi raštu ir visos sąlygos bei aplinkybės smulkiai išdėstomos. Pagaliau, pasikartojantiems darbams bei uždaviniams atlikti yra surašyti nuolatiniai įsakymai: dalies įsakymai, kariuomenės įsakymai, instrukcijos ir statutai. Tie visi nuolatiniai įsakymai statutai sukuria tarnybos turinį.

Todėl kareivis negali daryti bei elgtis taip, kaip jam patinka, bet privalo viską atlikti sulyg įsakymu.

Suprantama, juo vadovaujama didesnei kariuomenės daliai, juo viršininko darbas yra sunkesnis ir atsakingesnis. Viršininkas įsako, ir jis atsako už visas savo įsakymo pasėkas prieš įstatymus. Viršininko įsakymas kariui yra šventas dalykas. Viršininko įsakymui nevalia priešintis, negalima pamiršti, draudžiama jį iškraipyti arba kaip nors saviškai aiškinti, nes įsakymo forma išreiškiama viršininko valia.

Karys, išgirdęs arba gavęs įsakymą, privalo visas savo kūno ir proto jėgas įtempti, kad tą įsakymą gerai suprastų, kad kuo geriausiai jį įvykdytų. Įsakymo supratimas yra svarbiausia jo vykdymo sąlyga. Nesupratęs iš karto įsakymo karys privalo kreiptis į viršininką, prašydamas paaiškinti ir pakartoti, nes paskui, blogai jį įvykdęs, negalės pasiteisinti, kad įsakymo nesupratęs. Taigi, visus neaiškumus tuojau reikia išaiškinti ir tik tada vykdyti įsakymą. Todėl daž-

(Žarėnų valsč.), Petra Kušlį (Bartininkų valsč.) ir kitus.

Po sunkių kautynių liepos 10 dieną bolševikai gausingomis jėgomis puolė mūsiškius ir užėmė aukštumą prie Knypiškių kaimo. Penki drąsuoliai — Baronaitis Juozas (iš A. Panemunės), Tvirkutis Jonas, Balčiūnas Jonas ir Kurkilas Jurgis (visi trys iš Rokiškių apskr.), norėdami apsaugoti mūsų uztvaras nuo priešų ugnies, išlaikė visą laiką priešų ugnį ant savęs ir davė tuo būdu galimybės ištraukti uztvaroms į Suveky kaimą, nenukentėjus nuo priešų ugnies.

Kiti panašūs keturi ginklo broliai — Jančis Mykolas, Kemundris Kostas, Miliauskas Jurgis ir Kaušpadis Zigmas, pastatyti liepos 11 dieną uztvaroj prie Knypiškių kaimo, išėjo žvalgybon. Nebodami priešų šaudymo, nuėjo iki pat Bikūnų kaimo ir užėmė jį. Nors priešas iš visų jėgų ėmė šaudyti, šie nesitraukė iš užimto kaimo, kol nebuvo duotas įsakymas atsitraukti.

Taip kovojo lietuviai 1919—20 metais, galima pasakyti, jau mūsų laikais. Aišku, ne kitaip kovotų ir dabar. Daug tokių vyrų paliko lavonais karo lauke, daug grįžo sužeisti ir invalidais. Tačiau jie visi grįžo parodę lietuvių jėgą ir savo narsumu nustebinę pasaulį. Tokių tėvynainių nereikia ieškoti praeities šimtmečiuose, jų galima sutikti ir dabar kiekvienoje Lietuvos vietoje, žinoma, daugiausia bedirbančius savo brangią žemele, dėl kurios taip daug kovoti reikėjo.

St. Vnr.

Klaipėda plaučiai-Vilnius širdis: ir plaučiai ir širdis gyvam organizmui vienodai reikalingi. Kam brangi gyvybė, tas saugoja plaučius ir širdį.

Ar jau turi Vilniaus pasą?

niausiai viršininkas ką nors įsakęs (paprastai žodžiu) įsako pakartoti ir pasiteirauja, ar valdinys, iš tikrųjų, įvykdys jo valią.

Valdinys, žinodamas savo uždavinį, privalo gerai apgalvoti, kaip jį vykdyti. Tačiau kartais nereikalinga ir galvoti. Sakysim, išgirdus komandą „ramiai“, nebėr laiko galvoti, bet reikia tuojau vienu akimirksniu įvykdyti. Tačiau labai nedaug tėra tokių paprastų nesudėtingų veiksmų, kaip veiksmai su šautuvu ir tankinės rikiuotės muštras, kurie vykdomi automatiškai, sulyg komanda, ir nereikalingi jokio apgalvojimo.

Kautynių lauke tokių automatiškų veiksmų, galima sakyti, visiškai nepasitaiko. Šliaužimas pirmyn, perbėgimas, prisitaikymas prie vietos, priešininko žvalgymas ir kiti visi kautynių lauke veiksmai reikalauja greito apgalvojimo ir didelio sumanumo. Kautynių laukas toli gražu nėra panašus į mokymo bei šaudymo taikos metu aikštes, kurių kiekvienas įdubimas, kiekvienas kelmelis ar kalnelis gerai žinomi. Su priešais teks kautis mažai ar visai nežinomose vietose. Todėl kautynėse viršininkai ir valdiniai turi visas dvasias ir kūno jėgas įtempti, pirmieji, kad tiksliai įsakytų, antrieji — vykdytų. Juo sunkesnis uždavinys, juo daugiau privalome apgalvoti, apsvarstyti ir parodyti visą savo sumanumą. Yra sakoma, kad ateities kare kareivis, nesugebąs galvoti ir savarankiškai veikti, ne-

Vieškeliais

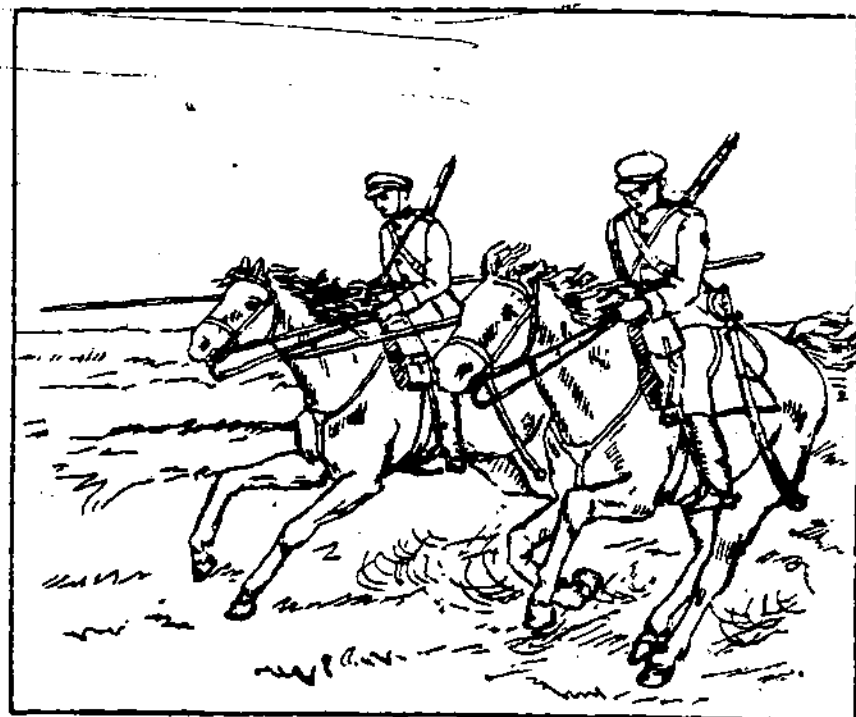
Mūsų šalį, šalį — sodą
Baltos juostos išvagoja.
Vieškeliai smėliu nukloja,
Vykt į toli kelią rodo.

Vieškeliai beržais apžėlę,
Vieškeliai gėlėm apsėti,
Brolių ašarom nulieti,
Žygiais, kovomis pašėlę.

Vieškeliais nudulka dulkės,
Skambios dainos nulinguoja,
Kai mūs vyrai uždainuoja,
Kai žygiuojam visas pulkas.

Vilniaus žemėn kelias veda,
Ilgesių šventovėn rodo.
Taip gyventi nusibodo —
Juk širvintai laimę žada.

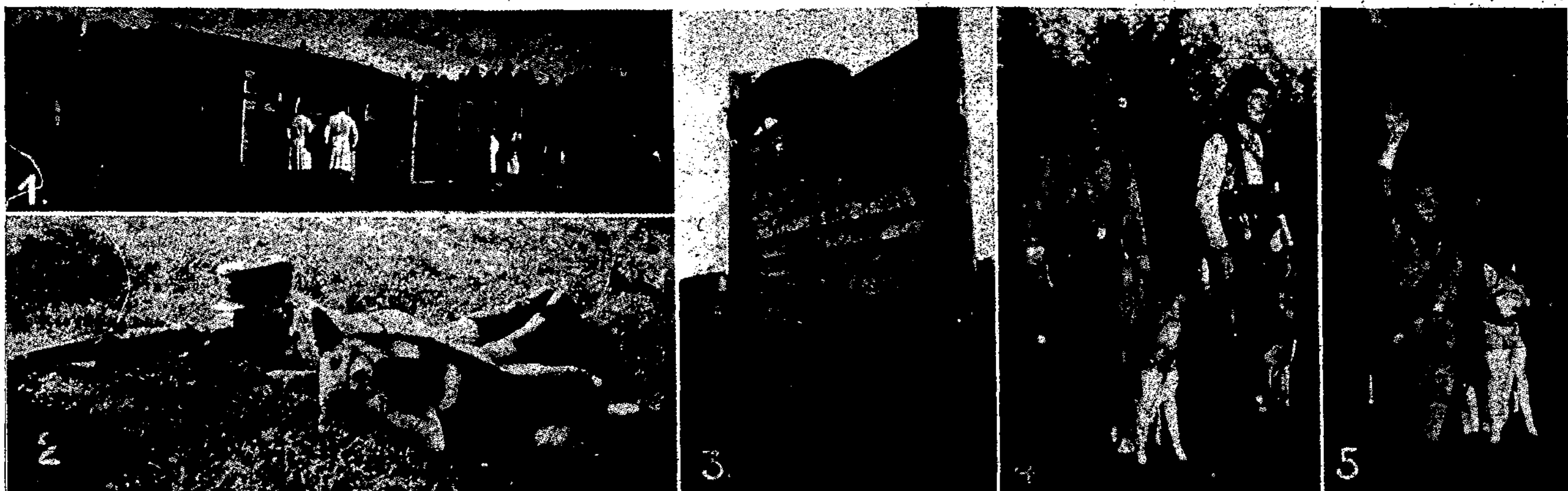
Vieškeliais plačiais ateisim
Širdis plienu apšarvoję,
Milžinų jėgos įgavę —
Pro Giedraičius mes ateisim!..

turės jokios vertės. Iš tikrųjų, į kautynes negalima eiti būriais tankinėje rikiuotėje, kaip seniau. Priešas nugalėti nepakanka šautuvų ugnies ir durtuvų. Tą gerai žinote iš lauko pratimų taikos metu, daromų šiomis dienomis. Kareivis jau taikos metu privalo išmokti ir įprasti savarankiškai veikti ir viską apgalvoti, nes ne kartą pasitaikys atsidurti tokiose aplinkybėse, kur reikės spręsti tokius uždavinius, kaip ir pačiam viršininkui, kurio negalėsi pasiklausti. Dabartinio būsimos karo sąlygose viršininkas neturės galimybės kiekvienam atskiram žmogui duoti smulkių paaikškinimų, kaip turi elgtis, kada šaudyti, kaip prisitaikinti prie vietos ir t. t. t. Taigi taikos metu reikia išmokti ir išsimokyti priprasti pačiam sau duoti įsakymus, kurie būtų taip pat tikslūs, kaip ir paties viršininko duoti.

Todėl taikos metu kariuomenės mokymas turi tikslo sudaryti kariams kaip ir įsakymų atsargą, kuri sunkiose kautynių aplinkybėse padėtų kareiviams suprasti kautynių uždavinius ir palengvintų įsakymus vykdyti.

Juo daugiau taikos metu išmoksime, juo daugiau įprasime įsakymus vykdyti ir apgalvoti, tuo lengviau bus viršininkams vadovauti kautynėse, ir laimėjimas bus tikresnis.

Ryšių šunų veikimas: 1. šunidės, 2. du draugai „karo lauke“, 3. šokimas per tvorą, 4. šunų postas, 5. „Nešk!“ — siuntimas su pranešimu.

Ryšių šunes mūsų kariuomenėje

Š. m. rugsėjo m. 28 d. buvo baigti pirmieji šunų mokymo ryšių tarnybai kursai. Tą dieną į ryšių b-ną buvo atvykę sukviesti iš visų kar. dalių ryšininkai - karininkai tikslu susipažinti su šunų ryšių tarnyba. Visi nuvyko į A. Panemunės folvarką, kur yra įrengta šunidė ir šunų mokymo aikštė. Pradžioje buvo parodyta rikiuotė su šunimis: buvo atlikti sukiniai dešinėn, kairėn ir t. t., vėliau dresiruotė.

Dresiravimo metu vaizdingai buvo parodyta, kaip keturkojis ryšininkas - šuo gerai supranta savo šeimininko norus ir tiksliai vykdo jo įsakymus. Pav., vadovas paleidžia savo šunį ir, sukomandavęs jam „gulk“, pats atsitolina nuo gulincio šuns per 60—100 mtr. Šuo guli nejudėdamas, tik savo išmintingomis akimis seka savo šeimininką, visiškai nekreipdamas dėmesio į kitus. Vadovui mostelėjęs rankomis, šuo strimgalviais bėga prie jo ir atsitupia šalia.

Tarpe kitų pratimų buvo atliktas šokimas per aukštą, daugiau nekaip 2 m. tvorą ir kitas mažesnes kliūtis. Šunes lengvai ir noroms vykde savo šeimininkų įsakymus, nes žinojo, kad už tai šeimininkas paglostys jį ir, kas svarbiausia, gaus kąsnelį kokių 10—20 gr. mėsos.

Bendrai, visas apmokymas pagrįstas tuo, kad prie šuns einama per jo pilvą. Vienu žodžiu, prisirišimas ir pilvas traukia šunį prie savo šeimininko.

Gražiai buvo atlikti perbėgimai su šunimis — šuo gražiai guli prie savo šeimininko ir visai nebijo čia pat tyčia daromų gan stiprių sprogdinimų bei šaudymų. Graži idilija — kareivis ir geriausias žmogaus draugas — šuo kartu kovos lauke.

Po visų tų bandymų, kurie labai gerai pasisekė ir nustebino pirmą kartą mačiusius, buvo apžiūrėtos šunų patalpos - šunidės. Šunidės, kaip ir kitose kariuom., pav., Vokietijoje, pavyzdžiai įrengtos — nė kiek neblogiau. Kiekvienas šuo turi savo skyrių - patalpą, kurios gerai atskirtos viena nuo kitos. Kiekviena patalpa susideda iš dviejų skyrių: vienas po stogu, antras — lauke, prie pat šunidės sienos. Tarp vieno ir kito skyriaus yra gerai uždaroma skylė, pro kurią šuo ir landžioja. Be to, toje pat šunidėje iš galo įrengta virtuvė, kur verdamas šunims viršalas.

Apžiūrėję šunides, visi nuvyko į taktinius šunų ryšių pratimus. Buvo duotas taktinis uždavinys puo-

lančiam batalionui. Dvi (1 ir 2-a) priešakinės juopos turėjo 2 šunų postus, po 1 kiekviena. Pagrindinis vienetas yra postas. Kiekvienas šunų postas susideda iš 2 kareivių ir 2 šunų. Tie šunes visuomet turi savo nuolatinius šeimininkus, prie kurių pripranta ir su kuriais pereina visą apmokymą.

Jie šeria juos, šukuoja, valo ir mokina — kiti neprileidžiami.

Pratimo vykdytojas paaikškino auditorijai taktines aplinkybes ir ryšių schemą su šunimis. Be to, paaikškino šunų naudojimo ryšio reikalams principus. Iš bataliono vado vadovietės (B-no V. V.) į juopų vadų vadovietes (K. V. V.), kurias vaizdavo šunų dresavimo kursų pusk. su žemėlapiiais, buvo nusiųsta po vieną šunų postą, paliekant B-no V. V. tik po vieną posto kareivį, vadinasi, į naują vietą (į K. V. V.) nuėjo vienas posto kareivis ir nusivedė su savim abu posto šunis. Techniškai tariant, buvo padarytas vadinamas šunų įvedimas. Nuvesti šunes į juopos V. V. po vieną buvo siunčiami į b-no V. V., kur liko šunų posto antrasis kareivis. Atbėgęs šuo tiesiog pribėga prie savo šeimininko, kuris nuriša jam nuo kaklo pranešimo dėžutę, kur įdedamas pranešimas, ir duoda užsigardžiuoti kąsnelį mėsos — užmokesnį už atliktą darbą.

Atstumą apie 1,5 klm. šunes perbėgo maždaug per 3—4 min. Joks dvikojis ryšininkas nepajėgs to padaryti ne tik už kelioliką gramų mėsos, bet ir už visą kilogramą.

Kai abiejų postų visi šunes subėgo į Bat. V. V., juopoms (K. V. V.) buvo duotas rakieta ženklas persikelti į naują vietą (apie 1,5 klm. pirmyn). Kartu su juopomis nuėjo ir esąs prie jų šunų posto kareivis, likęs be šunų, nes juos išsiuntė į Bat. V. V. Kad siunčiamas pas jį šuo atrastų, kur jis nuėjo, šis, eidamas į naują vietą, paliko dirbtinių pėdsakų — eidamas lašino iš tam tikro indo gan maloniai ir smarkiai kvepiantį skystimą.

Šuo, atbėgęs į seną vietą ir neradęs ten savo šeimininko, bet užuodęs dirbtinius pėdsakus, tuoj, nosį nuleidęs, šuoliais pasileido pagal juos iki naujos savo šeimininkų stovėjimo vietos. Apie tai, kad abu šunes atbėgo į naują juopą V. V., iš ten buvo pranešta su tartiniu ženklu — rakieta.

Gavus šį pranešimą, Bat-no V. V. persikėlė į naują vietą. Kartu su b-no vadu ten nuvyko ir esą prie jo abiejų postų kareiviai; jie, eidami į naują vietą, kaip visuomet, kad atbėgęs į seną vietą šuo atrastų savo šeimnininką, lašino iš lašintuvų tokį pat kvepiantį skystimą. Šį skystimą šuo užuodžia praslinkus 6—24 val. po jo išlašinimo. Karininkai - žiūrovai liko senoje B-no V. V. stebėti, ką darys šunes atbėgę ir neradę čia savo šeimnininkų.

Kai B-no V. V. užėmė naują padėtį, iš ten kuopoms vėl buvo pranešta rakieta — ženklas, kad paleistų šunis po vieną iš kiekvieno posto. Žiūrovai su dideliu atsidėjimu laukė, kada pasirodys šunes. Visi be galo domėjosi kaip tuo atveju elgsis šunes. Štai atbėgo iš 1 kuopos V. V. šuo, kuris, neradęs senoje vietoje savo šeimnininko, visai nekreipdamas dėmesio į čia pat stovinčius karininkus, apieškojęs artimą apylinkę ir suradęs dirbtinas pėdas, aiškiai matyt, kad suprato, jog jos veda prie jo šeimnininko, nes, kiek tik kojos neša, skubėjo jomis. Tokiu pat būdu iš 4 šunų trys šunes atrado naują kelią, kuriuo turi bėgti; ketvirtasis, neradęs tų pėdsakų ir ilgai dar ieškojęs savo šeimnininko, grįžo atgal, iš kur buvo siųstas. Bet jo ten nepriėmė, o nuvarė atgal. Antrą kartą atbėgęs jau rado dirbtinį taką.

Po to karininkai žiūrovai nuvyko į naują puolančio bat-no vado vadovietę, kur buvo rasti visi abiejų postų šunes. Visi šunes padarė po 4 klm. kiekvienas, bėgdami su paskutiniu pranešimu į naują B-no V. V. Čia pratimo vadovas mjr. Vitkauskas paaikšino, kad paleisti iš tos vietos į kuopas šunes, nujausdami, kur yra dabar jų šeimnininkai, nebėgs atgal į seną B-no V.

V., o iš ten vėl pirmyn į kuopų V. V., t. y. nedarys tokios kilpos, bet tiesiog, trumpiausiu keliu, į naują savo šeimnininkų vietą. Žiūrovai nekantriai laukė, norėdami įsitikinti, kad šunes tikrai turi tokį nuostabų nujautimą.

Vienas paleistas, tik akimirką pasižvalgė ir tiesiausiu keliu, kur jokių pėdų nebuvo, šuoliais movė pas savo šeimnininką, nors atstumas ligi jo buvo daugiau negu kilometras ir už kalno nesimatė, ir vėjas pūtė kaip tik į priešingą pusę. Visi šunes irgi nebėgo kilpa (4—5 klm.), bet trumpiausiu keliu. Kas traukia šunį bėgti trumpiausiu keliu per nepažįstamas jam vietas, kur nebuvo nei jo šeimnininko, nei dirbtinių pėdų? Pirma — geras prisirišimas prie savo šeimnininkų, antra, tinkamas jų apmokymas, trečia, prigimtas šuns instinktas. Daug reikšmės, be abejo, turi ir tas tradicinis keliolikos gramų mėsos gabalėlis, kurį gauna šuo, atbėgęs prie savo šeimnininko.

Manevrai visai pavyko ir sudarė labai gero įspūdžio žiūrovams. Šunų mokymą vedė baigęs Vokietijoje specialius kariškų šunų dresavimo kursus jaun. leit. Verksnys.

Bandymas parodė, kad ir mūsų šunes moka bėgioti ir nešioti pranešimus ir tinka ryšių tarnybai. Mums, ryšininkams, tie keturkojai ryšininkai yra žymi paspartis sunkiame ir dažnai nedėkingame mūsų darbe. Nemaža triūso bei noro padėta buvo ir kursų vadovo jaun. leit. Verksnio su artimais jo bendradarbiais puskarininkiais ištirti ir išmokslinti lietuviškus savo šunis bėgioti tėvynės laukuose ten, kur žmogus to nori.

S.

Kaip veikti žvalgui susitikus su priešū

Būrio vadas, skyriaus, žvalgybos viršininkas ir kiekvienas žvalgas turi atsiminti:

1. Visus sutikusius laikyk priešū, kol įsitikinsi, kad savas.

2. Priešas gudrus. Kad paimtų tave nelaisvėn arba netikėtai (staiga) ant tavęs užpultų, jis stengsis tave apgauti. Tam tikslui jis gali persirengti ūkininku ir net mūsų kariškais rūbais.

3. Neužmiršk, kad savųjų pažinimui yra leidimas, kuris turi būti žinomas kiekvienam kariui, einančiam žvalgyti.

4. Susidūręs su nepažįstamu žmogumi (nors ir savo kariuomenės uniforma), nelaukdamas „paimk“ jį ant sargo ir čia pat paklausk: „leidimas“. Jeigu nepažįstamas teisingai pasakys, tai ir tu turi jam teisingai atsakyti.

5. Klausimus ir atsakymus tark negarsiai, kad neužgirstų priešas, kur nors arti pasislėpęs.

6. Jeigu sutiktasis žmogus į klausimą: „koks leidimas“ užuot atsakęs, pasileis bėgti, laikyk jį priešū ir šaudyk į kojas, kad sužeidęs paimtum nelaisvėn.

7. Pastebėjęs paskirą priešą, einantį prie tavęs, pasislėpk ir, prisileidęs jį artyn, prisitaiky ir sukomanduok: „mesk ginklą“, po to imk jį nelaisvėn.

8. Jeigu tu esi žvalgyboje būrio ar skyriaus sudėtyje, tai atsimink, kad pagrindinis žvalgybos uždavinys — žvalgymas, o ne kautynės; todėl, susitikus su stipresniu priešū ir neturint galimybės staigiu užpuolimu sunaikinti jį, išvengti kovos, tęsiant sekimą ir

saugant paskirus žmones, kuriuos, progai pasitaikius, imti nelaisvėn.

9. Turėk galvoje, raitomis, automobiliu arba motociklu dažniausiai yra siunčiami įsakymai. Vienas belaisvis, nutvertas su įsakymu, duoda daugiau žinių, negu šimtas paprastų eilinių priešo kareivių.

10. Paskirą raitelį, o ypač motociklą arba automobilį, geriausias būdas sučiupti — pinklės ar spąstai.

11. Paėmęs belaisvį pirmiausia atimk ginklą, vėliau paimk visus jo popierius, net jo paties susirašinėjimo medžiagą: atmink, kad priešas stengsis sunaikinti šiuos dokumentus, ir neleisk jam tai padaryti.

12. Jeigu, būdamas žvalgyboje, pats pakliūsi į pinklės arba netikėtai susidursi su žymiai stipresniu priešū, tai pirmiausia šūviais išpėk savo draugus apie pavojų, o pats stenkis, atsišaudydamas, greit pasitraukti į artimiausią mišką, krūmus, griovį arba tiesiog arimą.

13. Jeigu į pinklės pateko draugas, padėk jam ugnimi, o jeigu gali, tai ir durtuvu.

14. Jeigu laiku pastebėsi didelius priešo junginius, o pats nebūsi pastebėtas pasislėpęs, tęsk sekimą, ir tučtuojau pranešk apie priešą savo vadui.

15. Jeigu priešas tave pastebėjo, traukis taip, kad priešą užvestum ant savo kariuomenės ir tuo jį sunaikintum.

16. Patekęs po nelauktu netoli priešo išsidėstymo apšaudymu, neatsakinėk į jo ugnį, kol įsitikinsi, kad priešas tikrai šaudė į tave ir kad tik atsišaudydamas išsigelbėsi nuo nelaisvės.

A. a. vyr. pusk. Jonas Beinoris

Rugsėjo mėn. 24 d. Klaipėdos miesto ligoninėj mirė 7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulko 1 kuopos vyr. pusk. Jonas Beinoris.

A. a. velionis gimė 1905 m. gruodžio mėn. 2 d. Tauragės apskr. Gaurės valsč., Vėžaičių kaime ūkininko šeimoje. Kariuomenėj tarnavo nuo 1926 m. lapkričio mėn. 6 d.

Patarnavęs 2 kuopoj vos 2 savaites, buvo pastebėtas kaip gabus kareivis ir iškomandiruotas į mokomą kuopą, kurią 1927 m. balandžio mėn. 27 d. sėkmingai baigė. Tais pat metais už gerą pareigų žinojimą ir sąžiningą jų pildymą buvo pakeltas į grandinio laipsnį ir kaip gabus kareivis buvo prikomandiruotas prie mokomos kuopos. A. a. Jonas Beinoris karinę tarnybą ėjo nenuilstamai su visu atsidėjimu ir tų pat metų liepos mėn. 9 d. buvo pakeltas į jaun. pusk. laipsnį.

Baigęs būtiną karo tarnybą, 1927 m. lapkričio mėn. 27 d. stojo pulkan liktiniu puskarininkiu ir buvo paskirtas į 2 kuopą. 1928 m. sausio mėn. 1 d. velioniui jau buvo suteiktas vyr. pusk. laipsnis.

Būdamas liktiniu, uoliai atlikdamas savo tiesiogines pareigas, tuo nepasitenkino, bet stengėsi išigyti daugiau mokslo žinių: lankė Klaipėdoj suaugusių gimnaziją, ir jau buvo baigęs 4 klases. Taip pat su pažymiu „gerai“ baigė 3 mėn. liktinių puskarininkių taktinio paruošimo kursų.

A. a. Jonas uolus ir sportininkas. Dar 1926 m., tik ką susiorganizavus „KSS“ sporto sąjungai, jau jis yra vienas iš pirmųjų jos nariu ir aktyviai sportuoja iki paskutiniųjų dienų. Rungtynėse, vidutinių

Ką aš pastebėjau kaime

(Atsarginiai kaime).

Neseniai teko praleisti atostogas vienoj žemaitiškoj padubysio apylinkėj. Pirmiausia, žinoma, viliojo akis gražios padubysio apylinkės: miškai, ežerai, upeliai ir kalnai. Gamta pasigėrėjęs, neiškenti akies neužmetęs ir į vietos žmones. Įvairūs tipai. Tarp jų pastebi senąjį pasaulį, kuris gyvena „kaip tėvų buvo palikta“, ir jaunąjį pasaulį, kuris „ant savo tėvų palikimo“ stato naujo gyvenimo rūmus. Ir eina tyli kova senojo pasaulio su jaunuoju. Kasmėt pastebi pažangą. Va, pernai iš tos vietos žiūrėdamas mačiau šešius šiaudinius stogus, o šiemet tik keturius. Du jau apsidengė gontomis. Toliau paėjus, vėl tas pat matyti. Netrukus jau nebesuprasime senų-

distancijų ir miško bėgimuose, visuomet užimdavo pirmas ir antras vietas. Kiekvienais metais dalyvavo Kaune kariuomenės sporto šventėj, kaipo aktyvus sportininkas

Š. m. rugsėjo mėn. 25 d. 13 val. liūdėdami viršininkai ir draugai a. a. velionį išlydėjo iš pulko. Vyr. pusk. Beinoris buvo parvežtas į Tauragės apskr. ir palaidotas Gaurės R. — Katalikų kapinėse.

Tebūnie jam lengva žemele.

A. Šliažas.

jų dainių, kurie dainavo apie šiaudines pastoges.

Pažiūriu į savo gimtinio bažnytkaimio laukus. Šiemet, matyti, pradėta statyti keturi nauji namai. Visi keturi būsiantieji naujų namų savininkai vienodo turtingumo žmoneliai. Vargo spaudžiami, atliekamo cento neturintieji ir gausingomis šeimynomis. Bet statosi. Trys taip sau nameliai, kokių dažniausiai rasime mūsų kaimuose, tik skirtumas, kad langai dideli, šviesūs, langinės ir durys geltonai dažytos ir t. t. Ketvirtas, žiūriu, šiek tiek skiriasi nuo pirmųjų. Dirbama salkutė ir statytojas svajoja ir gonkelius įsitaisyti. Mat, šis ketvirtas yra mūsų kariuomenės atsargos kareivis, buvęs gusaras, ir kitur yra matęs tokių namų. Nors ir nedideli nameliai, bet gražiau atrodys ir bus daugiau patalpų.

Šeštadienio vakare sėdžiu su namiškiais prie atdaro lango ir šnekame. Toli pasigirdo vyrų daina. Klausaus, kas dainuoja ir ką. Dainuojantieji artinasi. Iš balsų galima pažinti dainininkus. Dainuoja senas liaudies dainas ir naujoviškas — kariškas. Daugiausia ve da vienas mūsų kariuomenės atsarginis. Anksčiau, būdavo, labai

Ats. art. grupės ugniagesiai, išvykę atsargon

Lietuviai ir svetur neblogai pasirodė

Toli nuo Lietuvos Kaukazas, tarp Juodųjų ir Kaspijos jūrų, pačiuose Rusijos pietuose. Tiesa, prieš keletą šimtų metų Lietuvos sienos irgi rėmėsi į Juodąsias jūras, Vytauto Didžiojo karių pulkai išsėjosi po garbingo žygio tame tolimajame pajūry... Tačiau praėjo, kaip sapnas, tie garsūs laikai ir retas lietuvis tepasirodydavo tuose kraštuose.

Bet štai beveik penkiems šimtams metų praėjus, ginkluoti lietuviai vėl atsidūrė tuose tolimuose kraštuose. Tačiau tie ginkluoti vyrai, garbingų sentėvių vaikai, svetimųjų varomi dabar atėjo, ne taip, kaip kitą kart, nugalėtojai... Svetimi vadai juos vedė, svetimiems ėjo kariauti, už svetimą žemę galvas guldė. Tačiau savo darbais jie patys sau pakūrė gražų paminklą, — ne kieto akmens prie svetimų kryžkelių, bet geros atminties svetimųjų vadų širdyse. Jie buvo verti lietuvių vardo, buvo išskirti iš kitų, nes to savo darbais, savo išmintimi ir kitais geraisiais privalumais nusipelnė.

Būtų labai nesąžininga, jei aš nutylėčiau ir užmirščiau vieno buv. rusų karininko pasakojimą, kurį jau prieš keletą metų girdėjau. Su tuo karininku susipažinau užsienyje. Jis, kai pasakiau jam savo tautybę, labai nuoširdžiai štai ką papasakojo. —

— Labai man smagu, kad susipažinau su lietuviu; tamstos tautiečius branginu, apskritai, aš gerbiu tą vardą.

— Malonu girdėti, kad lietuviai nusipelnė geros nuomonės, — atsakiau jam.

— O taip, tikrai nusipelnė. Jeigu tamsta nori, aš papasakosiu vieną gražų mano atsiminimą iš didžiojo karo laikų.

Tai buvo 1915 metais, — pradėjo savo pasakojimą buv. karininkas. — Aš tarnavau žvalgybos daly ir tuo metu buvau Oltų mieste. Tai paskutinis Rusų apskrities miestas Užkaukazėje, visai arti Turkijos sienos. Nepertoliausia buvo pozicijos, kur nuolat eido didesnės ar mažesnės kautynės. Didesnės rusų jėgos buvo sutrauktos į kitus frontus, o mūsų bare gan nedideli pulkai rėmėsi beveik su beginkliais turkais, tačiau kalnuose ir jie ne mažiau pavojingi, kaip gerai ginkluotas priešas. Mat, turkai puikiai mokėjo nau-

dotis „kalnų artilerija“: siauručiais, akmens kalnuose sapierų padarytais keleliais eina mūsų (rusų) kariuomenė, o čia, žiūrėk, keliolika turkų kareivių, kalnuose besislapstą, pradės ritinti didžiulius akmenis žemyn. Kad ir paristasis akmuo nepasiekia mūsų eilių, tačiau besirisdamas sukelia šimtus mažesnių akmenų, — ir tie žaloja vyrus, trupina kaulus; o „artiléristų“ nė nebeieškok — jie pasislėps, ištrūks, pripratę kalnuose.

Atmenu, jau rudeniop, praėjo keletas savaičių be žymesnių susitėmimų. Oras buvo labai gražus ir abi pusės tartum išsėjosi. Bet žvalgyba — tiek rusų, tiek turkų — dirbo, kaip per rugiapiūtę. Iš mūsų dalių, stovinčių fronte, ir iš užfrontės šnipų nuolat gaudavau pranešimų, kad turkai puikiai žino visą mūsų pulkų judėjimą. Atvyko naujas pulkas, — žiūrėk, iš užfrontės tau praneš, kad turkai jau apie jį žino; ištraukė iš Oltų koks batalionas į pozicijas kitų pakeisti — turkai žino ir kiek tame batalione vyrų. Pagaliau iš pozicijų gavau pranešimą, kad jie įtaria esant Oltuose kokį nors slaptos signalizacijos šnipų ryšį su turkų štabu. Išplėčiau, kaip įmanydamas sekimą pačiuose Oltuose, tačiau tas jokių vaisių nedavė. Laužiau galvą, bet viskas nieko nepadėjo, nematomojo ryšio negalėjau užėti.

Aš turėjau pasiuntinį, labai drausmingą, tylų ir ištikimą kareivį, pavarde Adomaitį (tur būt, iš pavar-

... Kasdie, būdavo, prieš išgindamas avis, senas turkas išsineša savo didžiąją raudoną antklodę ir blusinėja gerą pusvalandį...

retai išgirsi karišką dainą, dabar jau dažniau (kaip kitose vietose yra, nežinau). *Tik gaila, kad tos kariškos dainos daugiausia svetimais motyvais.* Aišku, kariškas dainas į kaimus parneša mūsų atsarginiai. Čia aiškiai pastebėjau, kad mūsų kariuomenės dalys bei dainų mokytojai turėtų labiau susirūpinti brukti laukan svetimais motyvais karo dainas ir skleisti grynai savas. Ir mūsų kompozitoriai turėtų ateiti kariuomenei į pagalbą. Iš savo gimtojo kampelio pastebėjau, kad atsarginiai vis labiau užkrečia kaimo jaunimą kariškėmis dainomis, nors jų nedaug teturime.

Visą laiką neištupėsi namie

bei nesigėrėsi miškais. Reikia ir su žmonėmis pasikalbėti. Kalbi su vienu, kitu ir t. t. Jauti, kad jų kalboj mažiau barbarizmo girdėti, net ir senųjų tarpe. Giliau patyrinėjęs patiri, kad čia ne vien tik mokyklų darbas, bet daug prisidėta ir atsarginių, į kuriuos ne tik jaunimas, bet ir seniai daugiau dėmesio kreipia. Sako, vis dėlto jie daugiau „svieto matę“, negu mes.

Darbo dieną einu takeliu per laukus ir užėinu kažin ką apie plūgą dirbantį jauną berniukštį. „Dieve padėk! — sakau. „Dėku!“ — atsako. Įsikalbam. Berniukas nusiskundžia, kad jo jaunasis šeimininkas, perėmęs iš tėvo ūkį, daugiau reikalauja ir prižiūri.

Baigdamas pabrėžė, kad ariant beveik vienoj rankoj tenka laikyti vadeles ir plūgą, o kitoj „Ūkininko Patarėją“. Mat, kariuomenėj būdamas visokių „kultūrų“ prisi-klausė ir iš laikraščių arti pradėjo. Nors šie pusbernio žodžiai buvo su pašaipu pasakyti ir perdėti, bet jie ryškiai pasako, kad jaunasis šeimininkas, atsargos karys, domisi ūkiškąja spauda.

Pasikalbėjus, ir daugiau pastebi, kad kariuomenė daug ką teigiamo įneša į kaimą. Nors ir ne visi parneša į namus teigiamų naujenybių, bet vis dėlto daugelis jų parsineša ir palengva keičia senąjį kaimo veidą.

Bts.

dės tamsta supranti, kad jis buvo lietuvis). Buvau juo visiškai patenkintas, o kartais pavesdavau ir gana atsakingą vieną kitą darbą atlikti. Tačiau jis pats niekad niekur nesisiūlydavo, nieko apie savo mintis nepasakodavo. Šiaip būdavo nuolat susimąstęs, veik nuliūdęs, ir, apskritai, kažkuo skirdavosi iš rusų kareivių.

Bet vieną kartą, vargšas, įkliuvo ir būtų buvęs nubaustas, kad nebūčiau, gailėdamasis gero pasiuntinio, išpainiojęs. Mat, visai šalia, kur turėjau butą, stovėjo turko Abu Nuilo saklė (pirkia). Turkas turėjo avių bandą, ją kas rytas išsigindavo ganyti, o vakare kartu su savo galvijais užsidarydavo saklėj. Tos saklės, apskritai, esti be langų, tik su vienomis durimis, o stoge skylė šviesai įeiti, naktį uždaroma; viduj viename krašte, kiek aukščiau — paprastai, miega visa šeima po viena didžiule antklode, o žemiau — vieta galvijams. Na, turkas senas, buvo įsakymas jų nekriausti, ir gyveno sau ramiai; kasdie, būdavo, prieš išsigindamas avis, išsineša savo didžiulę aiškiai raudoną antklodę ant tvoros ir blusinėja gerą pusvalandį, visaip kraipydamas ją, vartydamas.

Taigi, su pora kitų kareivių sumanė Adomaitis to turko avių pasivogti: — ne vagies pelnui, bet badaujančiam pilvui pasotinti, nes, reikia prisipažinti, dažnokai gaudavo kareiviai pabadėti, kol atgabendavo duonos. Pačiupo vieną, antrą... Apsižiūrėjo senis Abu Nuilas, kad avutės dingsta, bet pats nežino, kada ir kaip. O jie užsilipdavo ant saklės, atsidarydavo dangtį ir, įleidę žemyn virvės kilpą, taikydavo, kol užklius aviai ant kaklo. Tuomet užsitraukdavo sau lauk nė nesubliuvusį gyvulėlį. Tik vieną sudoroję, ateidavo kitos. Tačiau vieną sykį, — matyt, Abu Nuilas saugojo bandą ir, belaukdamas vagies, buvo užmišęs nukartomis žemyn nuo savo guolio kojomis. Užuoat avį panarinę, „medžiotojai“ pasinarino turką už kojos ir, tarydamiesi turį avį, ėmė traukti aukštyn. Turkas pakėlė nežmonišką riksmą, ir gudragalviai, paleidę į avis turką, besirisdami nuo saklės pakliuvo į patrulio rankas, kuris pro šalį ėjo.

Na, išsivadavau Adomaitį ir, kai parėjo iš daboklės, pabariau, kad biauru yra vogti. Jis man priekaištingai atkirto, kad esą tokia „vagystė“ leistina, juo labiau todėl, kad Abu Nuilas esąs turkų šnipas. Paklaustas, iš kur tai žinaš, trumpai atsakė: „aš jau

seniai pastebėjau“, bet man nesakęs todėl, kad aš jo neklausęs, o, be to, girdi, jam turkai nieko blogo nepadarę (vadinasi, jis tuo pažymėjo, kad čia jis neatėjęs rusų priešų kariauti...). Iš tikrųjų, jo įtarimas pasitvirtino, — ir nuo to laiko, aš esu įsitikinęs, kad dažnai ir vieno kareivio sumanymas bei akylumas gali ne tiktai atskirų kautynių, bet net ir viso karo laimėjimą pakreipti.

Nieko nelaukdamas nuėjau su Adomaičiu į Abu Nuilo saklę tyrimo atlikti. Mano pasiuntinys — bet kokios įžangos vietoje — priėjo prie turko ir — nuplėšė jam barzdą. Iš tikrųjų, ji buvo dirbtinė, kaip ir visas turko senumas, kurią tačiau pagavo pastabi Adomaičio akis. Vėliau paaiškėjo, kad tariamasis Abu Nuilas buvo turkų žvalgybos karininkas, taip ilgai stebėjęs visą mūsų fronto judėjimą. Kaip jis žinias nusiūsdavo — neišdavė, bet Adomaitis ir tą jau seniau buvo pastebėjęs ir supratęs: tai — savo raudonąja antklodę bevartaliuodamas sutartiniais ženklais, kaip telegrafu, viską pranešdavo turkų štabui. Reikia pažymėti, kad tuose kraštuose oras labai skaidrus ir labai toli matyt net paprasta akimi, na, o turkai, nors ir iš tolo, stipriais žiūronais matydavo skaisčiai raudonos antklodės kraipymą, ir viską iš to žinodavo, ką tariamasis senissuuostydavo apie rusų kariuomenę.

Tik to įvykio dėka man pasisekė likviduoti tą slaptąją užfrontinę signalizaciją, kurios niekaip kitaip neįstengiau surasti. Pastabus ir galvotas kareivis kare gali didžiausios reikšmės turėti ir daug nuveikti. Nuostabių šnipinėjimo būdų ir priemonių pasitaiko ir reikia karo metu nė mažiausio menkniekiu nepraleisti pro akis. Kartais labai maži daiktai atidengia dideles ir reikšmingas paslaptis.

Susidurdavau ir su daugiau lietuvių kareivių, — baigė pasakojimą buv. karininkas, — ir patyriau, kad jie visi puikūs kariai ir, nors labai nenoromis ėjo už svetimą kraštą kariauti, tačiau gražiai pasižymėjo Rusų armijos eilėse ir verti už tai pagarbos.

N. Vanagas.

Iš mokyklų gyvenimo

„Vytis“ veikia.

Vyt. D. Univ. studentų skautų korporacija „Vytis“ pradėjo smarkiai veikti. Rūpinasi sugaudyti iš įvairių provincijos kampų atvažiuavusius studijuoti skautus ir jais papildyti savo eiles. Spalių 13 d. jos iniciatyva Šaulių s-gos safėj buvo surengta susipažinimo arbatėlė tarp senųjų ir naujųjų studentų skautų, dalyvaujant aukštiesiems svečiams (pulk. Šarauskui ir kit.). Ir senjorai ir junjorai jau surengė keletą sueigu. J. V.

Raseiniai. Spalių mėn. 10 d. susipažinome su nauju kariško parengimo instruktorium p. Užubaliu. Pirmą pamoką praėjo labai įdomiai. Daugumas mokinių pageidavo praktiškai susipažinti su šautuvu, įvairių tipų revolveriais, granatomis ir kulkosvaidžiais. Be to, mokiniai pageidavo, kad kariško parengimo pamokose šiek tiek būtų įtraukiama ir fizinė lavinimosi, pavyzdžiui, kariškų žaidimų ir kt.

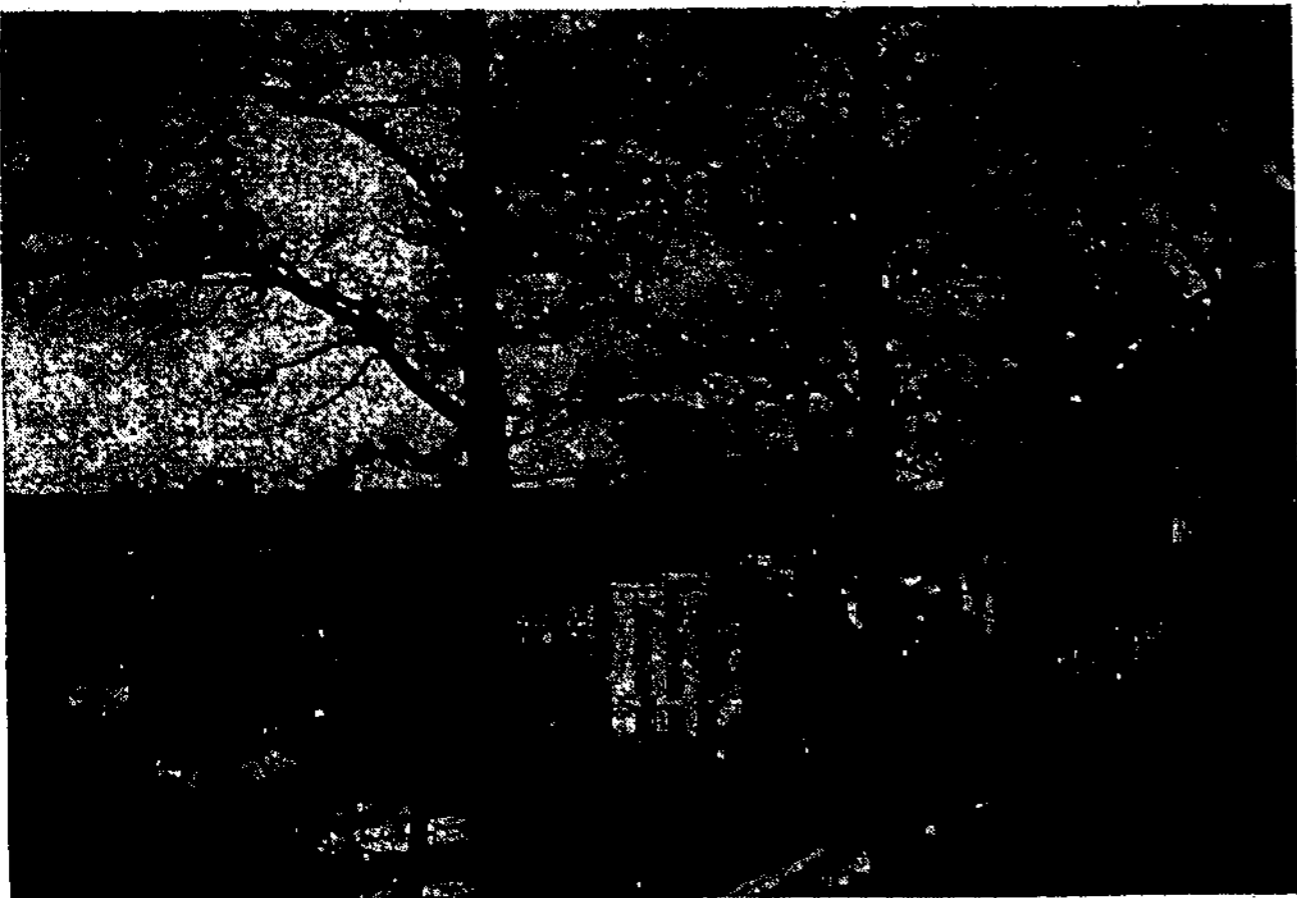
Taip pat mokiniai dar pageidavo, kad būtų suruošta ekskursija į Kauną, kad ten aplankytų artilerijos sandėlius, aerodromą ir kt. B.

Panevėžio vidurinė amatų mokykla.

Su šiais mokslo metais pradėjom ir kariško rengimo pamokas. O jau seniai jų laukėm. Būdami trečiokais, taip ir sekdam, ką kapitomas daro su ketvirtokais.

Šiomet tenka ir patiems susipažinti su karo mokslu. Viskas įdomu, nauja.

Be to, gavom jau ir šaudyt. Nors kai kuriems pirmą kartą teko šaudyti, tačiau retas šūvis prašvilpdavo pro taikinį. O buvo ir tokių, kurie visai neblogai taikė, tai į 10, tai į 11. S. S — kas.

Kaunas nuo Vytauto kalno

Šunų ryšininkų darbas did. karo metu

Žemė dreba nuo sprogstančių sviedinių. Su užesiu kaukdamos lekia į visas puses sviedinių skeveldros. Ore sproginėja granatos. Be paliovos tauška kulkosvaidžiai. Žemė, išraižyta duobėmis ir apkasais, stena ir ūžia.

Kuopos vado komandavimo punktas. Jo kuopa jau tris valandas atkakliai ginasi. Priešas, artilerijos ugnies palaikomas, atkakliai antrą kartą eina atakon. Yra nemaža nuostolių būriuose. Apkase, prie telefono aparato, stovi telefonistas. Greta jo ordonansas...

— Paprašykite prie telefono bataliono vadą.

— Nėra ryšio, tamsta, vade. Laidai nutrūkę... Prižiūrėtojas išėjo taisyti, bet ilgai negrįžta...

Paskutinis prižiūrėtojas išėjo tvarkyti linijos... Paskutinis ordonansas kaukančiomis skeveldromis išbėgo pas bataliono vadą... Kas pirmam būrys? Ar išsilaikys antras būrys? Ar yra šovinių?..

Štai kokiose aplinkybėse ryšių šuo yra būtinas, ir tik jis atliks šį sunkų darbą.

Iš šito trumpo vaizdelio aiškiai matome, kad be ryšių jokios kautynės nėra galimos. Ryšiai — kautynių nervai.

1915 metais vienam vokiečių pėstininkų pulko vadui pulk. Reinhardui kilo mintis ryšiams panaudoti šunes.

Apmokyti šunų ryšių tarnybai yra sunku ir reikia daug pastangų bei kantrybės. Tačiau, turint didelę naudą, nė didžiausio darbo negaila. Juk liūdna tokiu momentu be šunų ryšio, kaip anksčiau minėtoji kuopoj.

Jau 1916 metais per dešimties mėnesių kautynes ties Somma (Prancūzų - vokiečių fronte) vienam pėstininkų pulkui, kuris pirmas organizavo ryšių šunų tarnybą, šunes atnešė didžiausią naudą. Šunes turėjo palaikyti ryšį tarp pulko štabo ir jo kovos padalinių. Tam tikslui per kiekvienus tris kilometrus įrengdavo tarpinius punktus — „palydovų postus“. Šunes pranešimus teikdavo estafetės būdu. Šuo, įteikęs pranešimą artimiausiam palydovų poste, per kelias minutes grįždavo atgal su kontroliniu rašteliu, o pranešimas eidavo toliau su sekančiu šunim. Darbo eigoje paaiškėjo, kad didelio įtempimo dėka, vadinausi, dažnų siuntinėjimų, vieno šuns nepakanka vienam palydovui, todėl prie vieno palydovo buvo skiriama po du šunis. Pas jį visuomet būdavo šuo skubiems pranešimams siųsti. Šunes turėjo laiko pailsėti.

Pradžioje į šunų tarnybą buvo žiūrima su nepasitikėjimu. Kiekvieną šuns įteiktą pranešimą buvo reikalaujama patikrinti kitomis ryšių priemonėmis (telefonu ir kt.). Tačiau kovos aplinkybėse tokia kontrolė ne visuomet buvo galima ir, be to, dar nebuvo atsitikimo, kad šuo nebūtų nunešęs pranešimo.

Kilo abejojimų, ar šuo, palyginamai gerai dirbęs ramiose sąlygose, dirbs, veikiant uraganiškai artilerijos ugniai. Pasirodė, kad šunes ir čia tarnavo dirbė. Charakteringa, kad šunes puikiai nujaučia pavojaus dydį. Kad išvengtų smarkiau apšaudomų vietų, jie daro kartais nemažus vingius, arba aplinkiniais keliais atbėga reikiamoms vietoms. O jeigu ir šios galimybės neužtenka, tai jie pavojingą vietą stengiasi prabėgti su didžiausiu greičiu (pavojingos vietos arba smarki artilerijos ar kulkosvaidžių ugnis

nesulaiko, bet atvirksčiai, sužadina pranešimų įteikimo greitį). Ypač greit ir drąsiai, visai nekreipdamas jokio dėmesio į pavojų, šuo bėga per pavojingą vietą, kai grįžta pas palydovą.

Pulkuose buvo vedamas šunų darbo dienoraštis ir buvo pažymėta labai įdomių atsitikimų. Yra užrašytas atsitikimas, kad vokiečių šuo „Lordas“ 1918 m. turėjo devynius pasižymėjimo ženklus, kurių vienas buvo duotas už laiku atneštą pranešimą. Tas pranešimas išgelbėjo savo dalį iš labai sunkios padėties. Tas pats „Lordas“ atnešė pranešimą apie didelį priešų prasiveržimą (visos kitos ryšių priemonės buvo nutrauktos) ir tuo davė galimybės ištvirtinti labai patogiose pozicijose. Buvo užregistruotas atsitikimas, kai šuo su persauta koja atnešė pranešimą.

Tarnybinis ryšių šuo, kaip būtinas pulko vienetą, visiškų teisių įsigijo 1917 m., kuomet fronto užpakalyje buvo įsteigtos specialios mokyklos ryšių šunų ir jų palydovų paruošimui, policijos šunų mokyklos pavyzdžiu.

Ramiu laiku fronte buvo daromi bandymai su naujai atvykusiais į dalį šunimis ir su senaisiais, turinčiais didesnės praktikos ir patyrimo. Vieną kartą tokius bandymus darė šunų žinovas Stefanicas prieš didelį puolimą prancūzų fronte. Stefanicas patyrė, kad šunes puikiai orientuojasi ir patys suranda patogiausią kelią. Vienas šuo buvo atvestas į postą per didelę ir šlapią žolę. Išbėgęs su pranešimu jis padarė nedidelį vingį, kad išvengtų didelės žolės. Tas davė jam galimybės sutaupyti savo jėgas ir greičiau prabėgti reikalingą kelią. Taip pat buvo nustatyta, kad šunes, bėgdami didelius atstumus, daro sustojimus prie medžių, akmenų ir t. t. savo reikalams, tatau yra susiję su orientavimu. Buvo pastebėta, kad kiekvienos veislės šuo sustojimų skaičių darydavo nevienodai — vieni mažiau, kiti daugiau.

Ramiu fronte laiku pats pulk. Reinhardas padarė palyginamąjį bandymą dėl ilgesnių pranešimų greitumo ir patikimumo įvairių ryšių priemonių atžvilgiu, kaip tai: radio, telefonų, šviesos signalų, ordonansų ir šunimis. Šis bandymas buvo daromas kalnuotoj vietoj, 4 klm. distancijoje. Ir išvadoje pasirodė, kad pranešimas, šunim siųstas, patekdavo anksčiau, negu kiti pranešimai, nežiūrint, kad techniškosios ryšių priemonės tiesiogiai perdavė greičiau, bet reikalauja daug sugaišti laiko pranešimo užrašymui (priėmimui). Praktiškame šunų darbe buvo nustatyta, kad poziciniame kare, t. y. pažįstamoj vietoj, šuo, nešdamas pranešimą, pats pasirenka patogiausią kryptį, t. y. parodo tam tikrą savarankumą, o dirbdamas tarp judančių (žygiuojančių) dalių, t. y. patekęs į nepažįstamą vietą, šuo dirba vien tik nujautimu.

Karo metu buvo užregistruotas labai įdomus atsitikimas, kai šuo, eidamas su pranešimu, paskirtoj vietoj nerado savo palydovo, nes vietą, kur buvo dalis, užėmė priešas. Šuo negalėjo surasti savo palydovo pėdsakų, nes vieta buvo labai išmindžiota. Šuo kažin kur slapstėsi ištisas dvi dienas. Kai dalis vėl grįžo į seną vietą, šuo buvo surastas. Šis atsitikimas parodo savarankų šuns darbą ir jo pastangas žūt-būt pasiekti palydovą, bet nepasiduoti pašaliniams asmenims.

Reikšminga V. D. universiteto studentų atsargos karininkų ramovės šventė.

Š. m. spalio mėn. 16 d. karininkų ramovėje mūsų Almae Matris studentų atsargos karininkų ramovė iškilmingai įžengė į viešą gyvenimą, užsidėjo spalvas ir uniformą. Iškilmingai dalyvavo J. E. Respublikos Prezidentas p. Antanas Smetona, krašto ir vidaus reikalų ministrai, vyriausio štabo viršininkas, Karo mokyklos viršininkas, aukštesnieji karininkai, Vytauto Didžiojo universiteto prorektorius, universiteto profesoriai ir daug studentų korporacijų ir draugijų atstovų.

Gedulo maršu buvo pagerbti žuvę dėl Lietuvos laisvės. Ramovės šefui p. Respublikos Prezidentui užsidėjus uniformą, visi ramovės nariai iškilmingai užsidėjo kepuraites, persijuosė spalvomis ir, pritariant orkestrui, sugiedojo „Gaudeamus“.

Ilgą ir gilią reikšmės kalbą pasakė Tautos Vadas, kuriam itin malonu matyti tokių gausių narių skaičių, kurie, kariuomenėje vadovaujami, išmoko sugebėti ir patys vadovauti, kurių visas pamatas yra drausmės dėsnis. Bet ar tas dėsnis privalus tik ginkluotoms jėgoms, ne, jo ribos siekia ir toliau. Universiteto laisvė, rodos, rodytų, kad universitete yra laisva, tačiau ir čia yra drausmė, tik ta drausmė kitos rūšies, čia yra disciplinuoto proto drausmė, kuri verčia dirbti studijoms, mokėti save labai gerai suvaldyti, tvarkyti laiką, suderinti save su visuomeniniu gyvenimu, susibendravimui. Susibendravimas, kuris padėtų drausmės dėsnį bendravimo pagrindam, turi būti ne tik tarp studentų ir profesorių, bet ir visuomenės.

Lietuviai turi drasmės, ji telkia juos krūvon, išlaiko laisvus, moko atlikti didžiuosius tautos darbus. Reikia darbo, darbo intensyvaus ir stengtis mažiau iš valstybės imti, o jai daugiau duoti, kad būtų aktyvus balansas su tauta. Reikia, kad ginklo mokslas harmonizuotųsi su universiteto mokslu. Baigus p. Respublikos Prezidentui kalbėti, orkestrui pritariant sugiedotas Tautos himnas.

Studentų atsargos karininkų ramovės garbės nariais pakviesti: krašto apsaugos ministeris pulk. Giedraitis, vyr. štabo viršininkas gen. lt. Kubiliūnas, P. L. P. Karo Mokyklos v-kas gen. Jackus ir Vytauto Did. universiteto teisių fakulteto sekretorius prof. ats. pulk. Vac. Biržiška.

Pakviestieji ramovės garbės nariai su dideliu nuoširdumu sveikino ramovę, linkėdami jai geros kloties ir palaikyti glaudžius santykius su kariuomene ir visuomene.

Be to, ramovę sveikino ištisa eilė mūsų universiteto studentų korporacijų ir draugijų atstovų.

Vakare iškilmingai, gražia eiseną, drauge ir su garbės nariais, su orkestru nuėjo į Karo muziejaus sodelį ir uždėjo vainiką prie paminklo žuvusiems dėl Lietuvos laisvės. Po to 9 val. vakaro ramovės karininkų salėje buvo smagus pasilinksminimas.

Vytauto Didžiojo un-to studentų atsargos karininkų ramovė narių turi per 80 ir yra apolitinė studentų organizacija, turinti tikslą: jungti studentus atsargos karininkus į drausmingą ir solidarią organizaciją, spręsti akademinio gyvenimo klausimus ir sekti karo mokslo pažangą.

Ramovė ir universitete ir visuomenėje turi labai gerą vardą ir pritarimą.

Ats. j. lt. J. Leonavičius.

60 metų sukaktuvių liūdnas paminėjimas

kai Prūsiose uždrausta lietuvių kalba. Šias svarbias sukaktuves iškilmingai paminėjo spalio 16 d. V. D. Universitetas „Romuvos“ korporacijos iniciatyva.

18 val. pilnoje universiteto didž. salėje „Romuvos“ pirm. A. Briedis atidarė minėjimą. Pažymėjo, kad prieš 60 metų (1872 m.) vokiečiai uždraudė mokyklose, susirinkimuose Prūsų lietuviams gimtąją kalbą. Tas uždraudimas buvo didelis smūgis lietuviams.

Eina kalbos. Pirmą perskaitomi dr. Vydūno ir p. Jankaus laiškai — jie sveikina minėjimą ir iškelia realių minčių Prūsų lietuvių reikalui. Kalba prof. dr. Gaigalaitis. Idomią nupasakoja Prūsų Lietuvos, Klaipėdos krašto sunkią mokyklų ir bažnyčios būklę. Ragina akademinį jaunimą dirbti, priešintis tai vokiečių akcijai. Dar kalba Jakštus, prof. Volteris ir prof. dr. Bagdonas. Jakštus duoda tikslų Prūsų Lietuvos istorijos faktų. — Prūsų lietuvių ne ateiviai, o tikri krašto šeimininkai, nors vokiečiai kitaip tvirtina. Prof. Dovydaitis siūlo surinkti centukų Prūsų lietuviams. Sumeta.

Minėjimas baigiamas „Romuvos“ korp. himnu. Vidutis.

Ką skautai veiks kitą vasarą.

1933 m. Lietuvos skautų organizacijai sueina 15 metų amžiaus. Toms metinėms atžymėti, nežinint sunkių metų, vyriausias skautų štabas yra nutaręs kitą vasarą, liepos mėn. pradžioje, netoli Kauno surengti visos Lietuvos skautų tautinę stovyklą. Tautinės stovyklos tikslas: surinkti į vieną vietą kiek galima daugiau skautų, parodyti visuomenei skautų išsimiklinimo ir tobulumo laipsnį, susidraugauti ir suartėti savitarpį, susibūliuoti su taja proga atvykusiais užsienių skautais. Stovyklos organizavimu rūpintis iš anksto sudarytas specialus stovyklos štabas. Numatyta, kad jį sudarys: stovyklos viršininkas, jo adjutantas, komendantas, intendantas, propagandos ir žaidimų vedėjas ir užsienių dalies vedėjas. Visos stovyklos globėju numatyta pakviesti protektorius. Stovyklos štabo pareigoms asmenys jau numatyti ir kviečiami.

Stovykla tvarkysis tuntais. Kiekvienas tuntas turės savo rajoną. Tuntai dalinsis į draugoves. Maitinimu ir kitais ūkiškais reikalais tuntai rūpintis patys. Kiek bus reikalinga, padės bendroji intendantūra ir tiekimas. Maitinimą norima sutvarkyti kiek galima ūkiškiau: norima, kad atvykdamai į stovyklą skautai didesnę maisto dalį atsivežtų natūra, ne pinigais. Dabartiniu metu ūkininkų vaikams parankiausia tik maistu užsimokėti už gyvenimą stovykloje.

Inventorių ir palapines taip pat turėtų pasirūpinti tuntai. Todėl, dirbant kontakte su rėmėjų draugijomis, iš anksto tenka surinkti lėšų ir reikalingus daiktus nupirkti.

Dar labai svarbus kiekvieno tunto uždavinys: atvežti kuo didesnę skaičių skautų. Į šią stovyklą norima surinkti iki 50% visų Lietuvos skautų.

Į tautinę stovyklą, tunto teisėmis, numatyta ir mokytojų stovykla — kursai. Kursų programa panaši, kaip yra buvusi praėjusios vasaros stovykloje, tik papildyta naujais dalykais, o tikslas — supažindinti dalyvius su skautų o-jos pagrindais, darbo metodais ir praktiškuoju skautų gyvenimu stovykloje. Vadovais numatomi mokytojai skautininkai ir skautų vienetų vadovai. Šių kursų — stovyklos dalyviai, be einamos programos, dar turės puikios progos prisiziūrėti plačiu mastu suorganizuotos stovyklos ir išstebėti, kaip tokioje stovykloje kuriasi ir tvarkosi jaunieji skautai. Ypač idomu tai, kad į tą stovyklą laukiama atvykstant ir užsieniečių skautų.

Pačioje stovykloje bus ir bendrų, dalyvaujant visiems stovyklos skautams, pramogų, švenčių ir laužų.

Be abejo, šią stovyklą aplankys ir daug svečių.

Tai stovyklai jau dabar tenka pradėti rengtis. Tuojau tau-pyt, įsigyti uniformas ir, atėjus laukiama dienai, nebesižvalgyt iš kur skatikas gauti. Skiltys turėtų sudaryti stovyklos fondus ir visais būdais stengtis surinkti lėšų, kuriomis būtų galima skilčiai įsigyti trūkstanto inventoriaus ir, reikalui esant, sušelpiti neturtinguosius skilties skautus.

Tik visų skautų pastangos ir rūpestys galės parodyti savąjį ir užsienių visuomenei, ką mes mokame ir ką galime padaryti!

Antras skautų sąjungos rūpestys — tai 1933 m. tarptautinė Jamboree Vengrijoje. Toji stovykla įvyksta kas keturi metai. Kitą vasarą ji bus Gödöllő parke, buvusioje Vengrijos karalių vasaros rezidencijos vietoje, 28 km. nuo Budapešto. Į šią stovyklą suplauks viso pasaulio skautų organizacijų reprezentacinės draugovės. Numatoma ligi 30.000 dalyvių. Tokiame milžiniškame skaičiuje galės pasireikšti ir sudominti kitus, be abejo, tik gerai pasirėngusios draugovės. Todėl, mūsų sąjunga pradeda rūpintis, kaip sudaryti tokią d-vę, kuri apsiėtų be didelių pašalpų ir būtų tinkama reprezentuoti Lietuvos skautus tarptautiniame forume. Skautų amžiaus berniukų savo lėšomis vykti nedaug teatsiras. D-vė teks papildyti paūgesniais, jau tarnaujančiais, skautais. Bet tokia mišri d-vė sunkiau parengti.

Dabartiniu metu jau registruojasi vyriausiame sk. štabe tie skautai, kurie numato galėsią kitą vasarą į tarptautinę jamboree vykti.

Tuo pat metu bus ir VIII tarptautinė skautų vadų konferencija. Ji posėdžiaus naujuose Premonstratenu vienuoliu rūmuose Gödöllő. Į tą konferenciją sąjunga turės siųsti savo delegatus.

Todėl kita vasara sąjungai meša daug rūpesčių. Per visą žiemą teks gerai susikaupti ir daug dirbti tiek vadovams, tiek patiems skautams.

Zagar.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Paskutiniu metu 1 pėst. pulkas pastatė gan modernišką arklėdes ir daržinę. Pravažiuojantieji pro šalį ūkininkai užėina jomis pasigrožėti, nes labai įdomiai atrodo. Sienos iš apvalių ir storų rąstų, stogas dengtas gontomis ir raudonai dažytas. Vidurys atrodo, kaip gyvenamas namas: grindys cementuotos, sienos ir lubos dažytos baltomis kalkėmis. Viename gale yra veterinarijos ambulatorija.

Daržinė taip pat gan moderniška ir didelė. Tas visas įrengimas kainuoja kelias dešimtis tūkstančių litų. Be to, paskutiniu metu visuose padalinuose atliktas didelis ir pagrindinis remontas, t. y. įdėtos naujos grindys, išbaltintos sienos ir pastatyti gražūs ir brangūs koklių pečiai.

Puskarininkiai lavinasi. Nuo š. m. spalio mėn. 1 d. liktiniai puskarininkiai pradėjo lankyti kursus. Kursų patalpa yra Ukmergės miesto v-bos rūmuose (pradžios mokykloje). Kursus lanko per 20 asmenų. Šiais metais mokslo kursas praeinamas iš IV klasių vidurinės mokyklos. Pamokų laikas nuo 5½ val. vak. iki 9½ val. vak. Lektoriai pulko karininkai. Be to, didelė dauguma pusk. yra aukštesnio išsilavinimo, nes kai kurie ren-

giausi privatiškai pas aukštesniųjų klasių gimnazijos mokinius. Kita dalis ima pamokas iš „Kalbaneum“ kursų. Lektoriai mokiniams patenkinti, nes mokslas visiems sekasi gana gerai.
San. pusk. M. Ginius.

4 artilerijos pulkas.

Pulko šaudyklos taikinių pylimas ilgai neremontuotas, buvo gerokai apgriuves. Rekošetavusios ar nepakliuvusios kulkos lėkdavo į už šaudyklos esantį kaimą, sudarydamos jo gyventojams nemažą baimės savo žvimbimu. Tačiau nelaimingų atsitikimų neatsitikdavo. Pagaliau šiomis dienomis pylimas pavyzdin- gai ir gražiai sutvarkytas. Joks pavojus gyventojams nebegresia. Šauliams šaudyti guloms iš įvairių distancijų supilti smėlio pylimėliai, nes seniau, šaudant lietvingomis rudens ar pavasario dienomis, tekdavę jiems dėl šlapios žemės specialų tiltelių turėti.
B. as lubton kis

5 pėst. D. L. K. Kėstučio pulkas.

Š. m. rugsėjo mėn. 8 d. valstybės metinės šventės proga Respublikos Prezidentas apdovanojo 5 pėst. D. L. K. Kėstučio pulko vyr. puskarininkius: Kazį Jovaišą, Teodorą Borisevičių ir Viktorą Petkevičių Vytauto Didžiojo ordino III laipsnio medaliais. Spalio mėn. 19 d. medaliai buvo atsiųsti į pulką ir iškilmingai įteikti apdovanojamiems puskarininkiams. Medalius įteikė gen. št. mjr. Raštikis.
St. R.

Mirė.

1. Š. m. rugpiūčio mėn. 31 d. Dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje mirė skilvio sienelių prakiurimu 5 pėst. D. L. K. Kėstučio pulko jaunas kareivis Juozas Bagdonas, kilęs iš Raseinių apskr., Raudonės val., Pamituvio kaimo. Velionis palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

2. Š. m. rugsėjo mėn. 7 d. Dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje mirė pionierių bataliono jaunas kareivis Juozas Čipkus, kilęs iš Utenos apskr. ir val., Nemeikščių kaimo. Velionis palaidotas Kauno katalikų parapijų kapinėse.

3. Š. m. rugsėjo mėn. 10 d. Vilkaviškio apskr. ligoninėje mirė vidurių šiltinė 4 artilerijos pulko eilinis Petras Slavickas, kilęs iš Alytaus apskr., Simno valsč., Kavačiukų kaimo. Velionis palaidotas Vilkaviškio parapijos kapinėse.

4. Š. m. rugsėjo mėn. 24 d. Klaipėdos miesto ligoninėje mirė rože 7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulko liktinis vyr. pusk. Jonas Beinarys, kilęs iš Tauragės apskr., Gaurės val., Vėžaičių kaimo. Velionis palaidotas Gaurės katalikų parapijos kapinėse.

5. Š. m. rugsėjo mėn. 25 d. Dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje mirė pleuritu 8 pėst. K. K. Vaidoto pulko eilinis Anicetas Stankūnas, kilęs iš Šiaulių apskr., Radviliškio miesto. Velionis palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

6. Š. m. rugsėjo mėn. 26 d. Dr. J. Basanavičiaus karo ligoninėje mirė skarlatina 1 pėst. D. L. K. Gedimino pulko jaunas kareivis Jonas Dragūnas, kilęs iš Utenos apskr. ir val., Azudelių kaimo. Velionis palaidotas tėviškėje.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

— Neblogai šaudė pulkas praeitais metais, tačiau šiais metais šaudyme daug geriau pavyko.

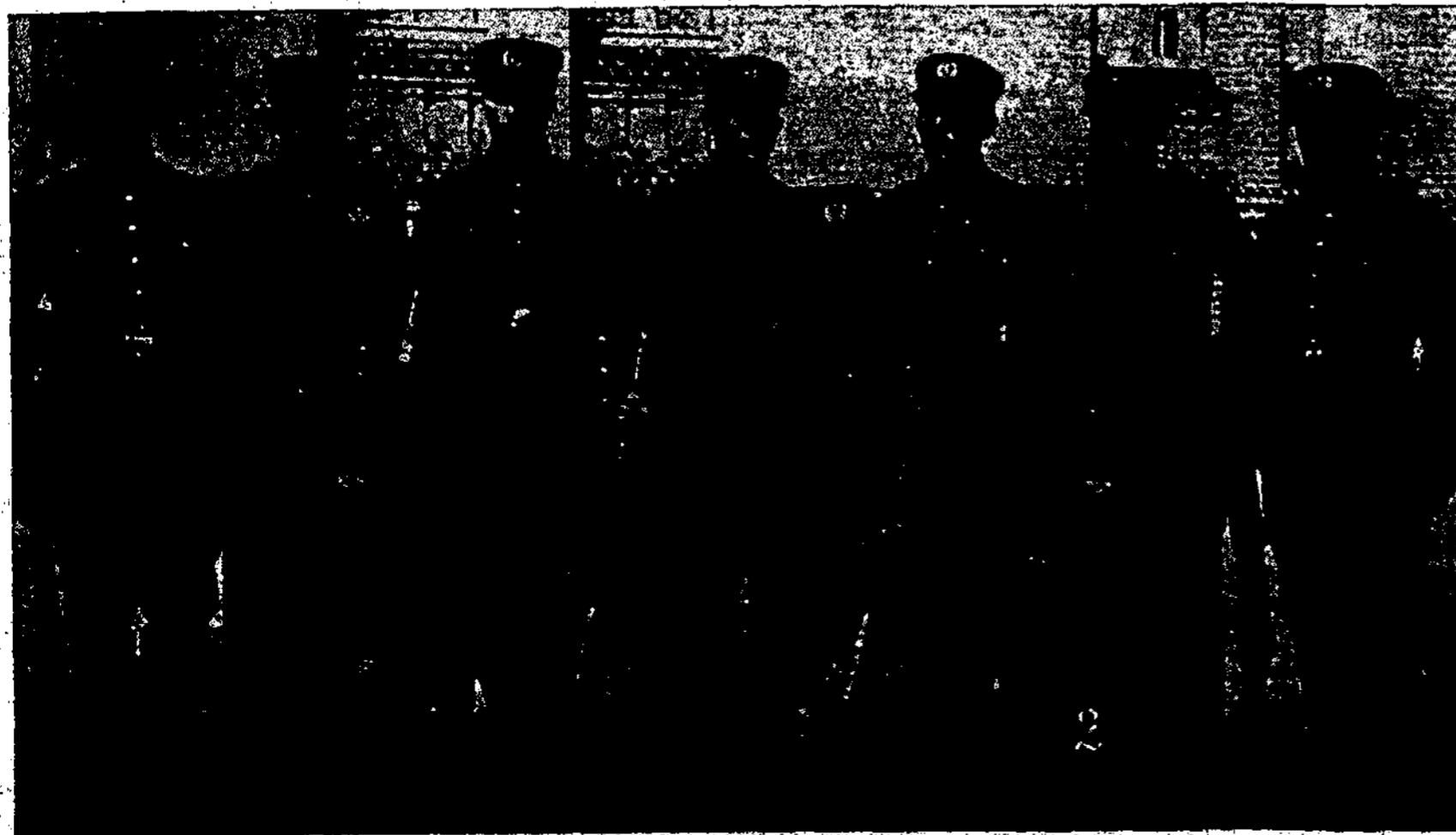
Ypač šaudyme pasižymėjo 5 kuopa. Pas juos blogai šaudančių šaulių beveik nėra. Pirmas pulke, o bene ir visoj kariuomenėj, šaulys šiais metais yra 5 kuopos viršila Sabaliauskas, kuris per prizinį šaudymą išmušė 108 akis, antras iš eilės šaulys tos pat kuopos gr. Mineikis, kuris išmušė 107 akis.

5 kuopa turi ir daugiau gerų šaulių, nes kuopoj net 7 kareiviai už gerą šaudymą gavo ženkliukus ir trys — prizinius laikrodžius.

Praeitais metais visame pulke „geram šauliui“ ženkliukus buvo gavę tik 5 kareiviai.
S. A.

— Pablogėjus orui, mažiau kas domisi vystančiais lapais. Visi, atlikę tiesiogines savo pareigas, susirenkame į klubą laikraščių, žurnalų paskaityti. Daugiausia skaitome „Kari“, kuris duoda žinių iš įvairių gyvenimo šakų. Daug sulaukiame svečių — atsarginių, kurie, pasiilgę kariško gyvenimo, ateina su mumis pasikalbėti.

Lapkričio mėn. 5 d. sulauksime Šiaulių teatro skyrių, kuris žada Klaipėdoj suvaidinti Vyt. Alanto „Užtvanką“. Turėsi- me progos pamatyti šį veikalą.
Pašvenčio Jonas.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulko grupė šaulių, kurie geriausiai sušaudė per prizinį šaudymą. Sėdintieji išmušė per 100 akių, stovintieji — per 90 akių. Sėdintis (pažymėtas 1) 5 k. v-la Sabaliauskas išmušė 108 akis ir 2 tos pat kuopos gr. Mineikis — išmušęs 107 akis.

8 pėst. K. K. Vaidoto pulkas.

Spalių mėn. 13 d. kino „Kapitol“ salėje Valstybės Teatras pulko kariams vaidino įdomią V. Alanto 3 veik. pjesę „Užtvanką“.

Veikalas, kaip visai lietuviškas, kariams labai patiko.

Bendrai, vaidotiečiai turi daug progų matyti Valstybės Teatro statomus veikalus.

Pereitame sezone visi Valstybės Teatro Šiaulių skyriaus statytieji veikalai buvo vaidinami ir pulko kariams.

Be to, pulko švietimo vadovui susitarus su „Liaudies Namų“ kino administracija, kariai gali lankyti kiną kasdieną už gana mažą atlyginimą — 25 centus, tuo tarpu kai civiliams bilietas kainuoja per litą.

Rudens bei žiemos metu kariai kiną gausiai lanko.

Pulko vadui įsakius, nuo š. m. spalių mėn. 17 d. prasidėjo pulko liktinių rikiuotės viršilų ir puskarininkių kursai.

Kursai padalinti į du laikotarpiu: 1) pirmąjį — nuo š. m. spalių mėn. 17 d. iki 1933 m. vasario mėn. 1 d. subendrinimui žinių su puskarininkiais, baigusiais 1930 m. liktinių puskarininkių kursus; 2) antrąjį laikot. — nuo 1933 m. vasario mėn. 1 d. iki gegužės mėn. 1 d. bus mokomi visi rikiuotės viršilos ir puskar. *Jaun. pusk. Žigunis.*

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

— Šio mėn. 1 d. šaulių ir 9 pėst. pulko jungtinė artistų mėgėjų grupė pulko kareivių rūmų salėje suvaidino Meviežino 5 veik. dramą „Antroji jaunystė“.

Veikalas ypatingai pamokomas ir vaizduojas kaip kartais gyvenime būna, kad įsimaišiusi į šeimos tarpą moteris sugriauna šeimos santykius.

Vaidinimu kareiviai buvo patenkinti.

— Artėjant rudenii, pulko pagražinimo kom-ja susirūpimo medelių sodinimu. Šį rudenį manoma užsodinti iš vakarų pusės, kur jau yra didelis suaugęs medelynas, sodintas prieš kelis metus.

Šį rudenį, jei bu spėta, manoma pasodinti apie 500 — 600 medelių.

— Spalių 12 — 13 d. d. pulko karininkai ir liktiniai viršilos bei puskarininkiai, ginkluoti pistoletais, atliko I, II ir III pratimą iš pistoletų. Šaudymo rezultatai buvo geri.

— Mokomoji kuopa ir sporte stovi daug aukščiau už kitus pulko padalinius.

Labiausiai kiekvienam krinta į akis sutartinumas. Mokomos kuopos tokia sutartina plastikos judesių gimnastika teko pasidžiaugti per pulko sporto šventę. Taip pat nemažiau visus stebino greitas, automatiškas pasiruošimas pavojui ir orientavimasis savo vietoje. *Vytenietis*

Kariuomenės ugniagesių instruktorių kursai. Šių kursų III laida susirinks š. mėn. 20 d. Vytauto Didžiojo karininkų kursuose. Pirmosios dvi laidos buvo 1928 ir 1930 metais. I III laida paskirta 10 karininkų ir 13 Kauno igulos komandų vachmistru (viršilų). Kursuose bus dėstoma: ugniagesių organizacija ir administracija (rikiuot. ir ūkio sritis), priešgaisrinė profilaktika, gaisrų gesinimo taktika, miškų gaisrų gesinimas, gaisriniai siurbliai ir kiti įrankiai, ugniagesybos istorija. Klausytojai bus supažindinti praktikoje su įvairiais gesinimo būdais, gaisriniais siurbliais ir įrankiais, gaisraviečių nuotraukomis. Be to, turės progos apžiūrėti kitas Kauno miesto ugniagesių komandas.

Gaisrų fronte. Kauno igulos ugniagesių inspektorius buvo šaukiamas į gaisrus Kauno mieste: rugpjūčio mėn. — 6 kartus, rugsėjo mėn. — 3 k., spalių mėn. (iki 16 d.) — 2 k.; 1 gusarų pulko ugniag. k-da — rugsėjo mėn. 1 kartą. Visi gaisrai buvo maži, užgesinti pačioj pradžioj miesto savivaldybės komandos.

Rudens miško bėgimai — lengvosios atletikos sezono uždarymas. Spalių mėn. 9 d. Klaipėdoj buvo lengvosios atletikos sezono uždarymas — miško bėgimai. Nors oras buvo blogas, bet sportininkų ir šiaip publikos prisirinko vidutiniškai. Sportininkų — bėgikų užsiregistravo 51 iš kurių 21 junioras ir 30 seniorų. Pirmiausia bėgo 3.000 metrų distanciją juniorai, bet dėl įvairių susidėjusių aplinkybių jų bėgimo rezultatų neįskaitė. Jiems atbėgus, išbėgo seniorai (5.000 metrų distancija). Pirmas atbėgo iš seniorių Vilchias (KSS)

15,42,8, antras — Westpfal (MTV) 15,46,6 trečias Budvilaitis (KSS) 16,59,8. KSS ši kartą surinko 39 taškus, MTV — 52 taškus ir, be to, dar trečia vieta teko KSS surinkusiai 105 taškus. Pereinamoji dovana — bokalas skirta LSS XX rinktinės su didele laimėjimo persvara teko KSS. Reikia pasakyti, kad bėgimuose iš KSS dalyvavo vien kariai. Buvo užregistruota dvi KSS komandos. *Pašvenčio Jonas*

Futbolas. Spalių 16 d. Lietuvos futbolo pirmenybėms žaidė du Kauno klubai — LFLS — Š. Š. Kovas. Rungtynės baigėsi 2:0 (1:0) LFLS naudai. Šiomis rungtynėmis Šančių šaulių Kovas pirmenybių rungt. baigė ir užėmė penktą vietą. Iš septynių pirmenybių rungtynių koviečiai surinko 7 taškus. Golų santykis 18:9.

Tuo tarpu pirmoj vietoj eina Kauno LFLS, kuri nė vienu rungtynių nepralaimėjo ir turi 10 taškų. Antroj vietoj stovi Klaipėdos KSS ir trečioj Kybartų šaulių Sveikata.

Iš viso dar beliko 2 pirm. rungt. Vienos Klaipėdoj (KSS—LFLS X. 23) ir antros Kaune (LFLS—Sveikata X.30).

Spalių 15 d. draugiškose rungtynėse LGSF aukštu rezultatu nugalėjo Bar-Kochlą 5:0 ir KSK—Kultus laimėjo prieš Makabį 1:0.

Lengv. atletikos rungtynės. Spalių 16 d. kariuomenės stadione buvo paskutinės šių metų lengvosios atletikos rungtynės. Rungtynėse buvo prarastos beveik visos lengvosios atletikos konkurencijos.

800 mtr. bėgime Lietuvos čempionas Simanas (LDS) pasiekė naują Lietuvos rekordą — 2 min. 1,7 sek. Senas rekordas priklausė a. a. lt. Ozinskui — 2 min. 2,8 sek.

ASK Latvijos futbolo meisteris. Spalių 16 d. Rygoje buvo finalinės futbolo rungtynės dėl Latvijos futbolo meisterio vardo tarp armijos sporto klubo ir Vanderers, kurios baigėsi 3:1 armijos klubo naudai. Tuo būdu šių metų Latvijos meisteriu tapo (pirmą kartą) minėtas klubas. Prie progos tenka pabrėžti, kad Latvijos futbolo pirmenybės pravedamos per du ratu ir kaip matyt baigės anksčiau negu Lietuvoje, kur pirmenybės vykdomos vieno rato sistema.

Pirmos šaulių dragūnų lenktynės.

Karskart šauliai vis gyviau pradeda domėtis sportu. Ypač šiemet susirūpinta atgaivinti lietuvių seniau labai pamylėtą ir aukštai vertinamą jojimo sportą. Prie jojimo sporto plėtimo daug prisideda neseniai susiorganizavę šauliai dragūnai. Dragūnų dauguma, būdami mūsų kariuomenės raitininkai, labai susidomėjo šia sporto šaka. Todėl dabar, grįžę prie plūgo, labiau pamilo žirgą ir, menoredami su juo skirtis, mankštinausi kiek leidžia gyvenimo sąlygos. Šiemet jau buvo ruošta Palangoje Kretingos šaulių rinktinės, Panevėžy, Marijampolėj ir kitur.

Spalių m. pradžioje buvo šaulių dragūnų sporto gabumų tikrinimas Marijampolės rinktinėje, kuris užtruko beveik iki spalių mėnesio vidurio. Kadangi jojimo sportas ankštai susijęs su karišku parengimu, tai taip pat buvo atlikti atskiri manevrų pobūdžio keli uždaviniai, kuriuos š. dragūnams pasisekė atlikti labai gerai. Sportinių gabumų tikrinimo metu buvo kreiptama į š. dragūnų fizinį ir psichologinį stovį, jojimo meną ir kita. Eskadronas buvo suskirstytas į penkius punktus. Programoje buvo šokimai ir lenktynės. Šokimams reikėjo nugalėti 4 — 5 kliūtis iki 1,10 mtr. aukštumo. Šokimo ir lenktynių rezultatai, atsižvelgiant į vietos sąlygas, yra labai geri.

I Trakiškių punktas: I vietą laimėjo šokime š. drag. Žiugžda Jonas (Ljudvinavo dal.) su arkliu „Balandžiu“, nugalėjęs 4 kliūtis iki 1,05 mtr. aukštumo. II vietą š. drag. Raibikis Juozas (Oškasvilių dal.) su arkliu „Arabas“, peršokęs tas pačias kliūtis ir gavęs 2 taškus.

Lenktynes laimėjo š. drag. Špokevičius Jonas su arkliu „Drasutis“ distanciją 0,180 mtr., prajodamas per 16,8 sek.

II Jovaravos punktas: I vietą šokimuose laimėjo š. drag. Jakevičius Artamas su kumele „Meškutė“ (Igliaukos dal.), nugalėjęs 3 kliūtis iki 1,10 mtr. aukštumo, negavęs nė vieno taško. II vietą laimėjo š. drag. Kubilskas Jurgis su arkliu „Strazdas“, nugalėjęs tas pačias kliūtis ir gavęs 4 taškus.

Lenktynes laimėjo š. drag. Bridžius Viktoras su arkliu „Greitas“, prajodamas distanciją 0,168 mtr. per 15,6 sek.

III Kalvarijos punktas: I vietą šokimuose laimėjo š. drag. Mačauskas Juozas su arkliu „Fotas“ (Nemunaičių dal.), negavęs nė vieno taško, II-ą vietą š. drag. Bekampis Pijus su arkliu „Cibulis“, gavęs 4 taškus ir III-čią vietą š. drag. Trakymas

Kazys su kumele „Trakienė“, gavęs 6 taškus. Jiems reikėjo nugalėti 5 kliūtis iki 1,05 mtr. aukštumo.

IV Prienu punktas: I vietą laimėjo š. drag. Žiugždinis Pranas su arkliu „Zaibas“, nugalėjęs 3 kliūtis iki 1 mtr. aukštumo, negavęs nė vieno taško. II-ą vietą š. drag. Migonis Povilas su arkliu „Perkūnas“, nugalėjęs tas pačias kliūtis ir gavęs 4 taškus. Lenktynes laimėjo š. drag. Padzieras su arkliu „Audra“, distanciją 0,185 mtr. pravodamas per 16 sek.

V Naujenu punktas: Šokimą ir lenktynes laimėjo Bučinskas Petras su arkliu „Pleskė“, nugalėjęs 3 kliūtis iki 90 cm. aukštumo, negavęs nė vieno taško.

Lenktynėms ir šokimams vadovavo kav. leit. Kurklietis. Laimėjusiems šauliams dragūnams buvo įteikti gražūs prizai kavalerijos štabo ir šaulių rinktinės.

Reikia pabrėžti, kad š. dragūnų ūpas ir pasiryžimas buvo nepaprastai geras. Lenktynėse ir šokimuose dalyvavo beveik simtas procentu.

K. I.

Skriaudžiai.

Spalių 9 d. Skriaudžiuose, dalyvaujant krašto apsaugos ministeriui pulk. Giedraičiui, vyriausiojo štabo atstovui gen. št. pulk. leit. Karveliui, karių kapams tvarkyt komisijos pirmininkui pulk. leit. Augustauskui, Kauno rinktinės vado padėjėjui ats. j. leit. Varaniui, Marijampolės apskr. komendantui pulk. lt. Kerbeliui, policijos vadui p. Antanaičiui ir vietos visuomenei, buvo atidengtas Lietuvos nepriklausomybės paminklas.

P. krašto apsaugos ministeris priėmė šaulių ir pradžios mokyklos parada.

Iš bažnyčios eiseną nuryko prie paminklo. Paminklą atidengė p. ministeris, vietos klebonas pašventino, o šaulių orkestras sugrojo gedulo maršą.

Prie atidengto paminklo kalbą pasakė krašto apsaugos ministeris, vyriausybės vardu dėkodamas statymo komitetui ir visai apylinkei, parėmusiai paminklo statymą.

Kariuomenės vadovybės vardu vaimiką uždėjo ministeris su pulk. lt. Augustausku.

Dar kalbėjo ats. j. leit. Varanius, mokyt. Senkus ir p. Kairaitis.

I visas kalbas atsakė paminklo statymo pirmininkas p. Dargis.

P. ministeris įteikė apdovanotam skriaudžių būrio vadui Vytauto Didžiojo ordino III laipsnio medali.

Nors lietus lijo kiurą dieną, bet žmonių buvo didelė minia. Iškilinės baigtos šaulių parada.

A. B-ba.

XII šaulių rinktinės rajoniniai manevrai.

Spalių mėn. 9 d. buvo Pumpėnų — Panevėžio grupių rajoniniai manevrai. 9.30 val. Gegužynės rajone, prie Paystrio miestelio, buvo susitinkamosios kautynės, kuriose Panevėžio grupė, būdama žymiai tvirtesnė, nubloškė priešininko užtvartas ir paėmė Gegužynės kaimą.

Bendrai, manevrai nusisekė gerai dar ir dėl to, kad šaulių eilėse dalyvauja didesnė dalis atsargos karių, kurie kariško meno jau anksčiau yra pramokę.

J. Gatovs.

Sauginiai (Šiaulių apskr.).

Spalių mėn. 2 d. Sauginių šaulių būrys šventė savo dešimtmetį ir pašventino naują gražią būrio vėliavą.

Šventėje dalyvavo keletas gretimų šaulių būrių, VII rinktinės vadovybė ir daug žmonių. Rinktinės vadas kpt. Kurpis su rinkt. valdybos pirmininku p. Kaveckiu priėmė šaulių parada.

Po iškilnių buvo bendri pietūs, kuriuose, be minėtų svečių, dalyvavo ir kan. kun. Jarulaitis, pašventinęs būrio vėliavą ir atlaikęs pamaldas.

Ši šaulių šventė tuo yra charakteringa, kad pats šaulių būrys raudasi tolimame užkampy — kaime, jo nariai beveik vieni kaimiečiai ir šventės apeigas atliko nė savo parapijos centre — miestely, bet šiomet gražiai kan. Jarulaičio pastangomis atremontuotoje Aukštelkės bažnytelėje, kuri stovi ant kalno paltaš plentą 9 klm. nuo Šiaulių į pietus.

Bendrai, Sauginių šaulių būrys gana darbštus: prieš kiek laiko pastatė gražų paminklą žuvusiems už Liet. laisvę.

Bė to, turi įsigijęs dudų orkestrą, kuris apylinkėje plačiai žinomas, kaip gerai išsilavinęs.

Ž-nis.

Klaipėda.

Manevrams pradėti susirinkimo vieta buvo Klaipėdos kareivinėse. Nors dangus apsiniaukęs, rūstus, bet šauliai linksmiais veidais, pilni jaunystės jėgų ir pasiryžimų rinkosi į skirtą vietą. 9 val. jau apie 250 ginkluotų vyrų šautuvais ir lengv. kulkosvaidžiais žygiavo iš kareivinių kiemo atlikti pirmąją pusę nustatytos manevrų programos. Buvo pakartojamos manevravimo rikiuočių formos artėjant, puolant ir žygių apsaugos patrulių veiksmai. 12 val. grįžo į kareivines pavalgyti pietų. Po pietų, susėdę į sunkvežimius, dainuodami, išvažiavo „pasikauti“ su priešu, kuris anksčiau buvo išvažiavęs „įsitvirtinti“. Buvo atliekama būriais žygis, artėjimas, puolimas (dvipusis manevras).

Visą laiką šauliai laikėsi labai rimtai ir skirtas pareigas atliko sąžiningai. Po manevrų, orkestrui grojant, grįžo į kareivines, o paskui linksmi ir patenkinti dienos darbu išsiskirstė.

Tos pačios rinktinės spalių mėn. 16 d. bus Šilutės rajono manevrai, o spalių mėn. 20 d. Viešvilės rajono.

Daug paramos šauliai gauna iš 7 p. Ž. K. B. p. vado, kuris sutiko iš savo pulko skirti karininkų ir puskarininkų patarėjais prie vadų ir skyrininkų.

Pašventio Jonas.

Marijampolė.

Kovos šoviniais šaudymai baigėsi iki rugsėjo 1 d. Per visus tris pratimus sąlygas atliko 223 šauliai; jų skaičių 8 šaulės.

Šiomet dalyvavo šaudyme 19,7% daugiau negu pernai. Sportas buvo pravestas rugsėjo mėn. 18 d.

Manevrai buvo rajoniniai, t. y. Prienu, Kazlų - Rūdos, Marijampolės ir Kalvarijos. Jie buvo vykdomi su tam tikrais iš anksto skirtais uždaviniais — įsakymais.

Manevruose dalyvavo ir šauliai dragūnai, veikdami jojomis arba žvalgyba ir siausdami priešą iš atvirų jo sparnų.

Visur buvo praktikuojamas šaulių maitinimas.

Šaulių nuotaika manevruose buvo labai gera. Oras buvo geras. Manevrai daugiausia buvo vykdomi tuojuo po pamaldų.

Kl. Rymantas

Šaulių manevrai Zarasuose.

Šio mėn. 9 d. Zarasuose buvo dideli šaulių manevrai.

Manevrai buvo prie Savitų kaimo. Juose dalyvavo visi Zarasų apskr. šauliai ir komerc. mokyklos mokiniai. Provincijos šauliai buvo baltieji, miesto šauliai ir moksleiviai buvo raudonieji. Nors manevrai buvo nuo Zarasų ir toloka (8 — 9 km.), bet, nežiūrint į tai, dideliu džiaugsmu ir entuziazmu visi pėsti išvyko į Savitus. Nors oras buvo ir nepergražiausias (buvo didžiausias vėjas), bet tai nieko netrukdo. Kiekvienas buvo pasiryžęs sąžiningai atlikti jam skirtas pareigas, nes ši diena jam priminė kartu ir spalių 9 d., kada klastingas lenkas pagrobė Lietuvos sostinę Vilnių. Pasibaigus manevrams, pasirodė gana gražūs rezultatai. Aiškių rezultatų nebuvo, nes ir baltieji ir raudonieji gerai grūmėsi, bet didesnė persvara buvo raudonųjų pusėj, nes jie buvo užėmę gerą poziciją ir turėjo tik gintis.

Šie manevrai didelės naudos atnešė ir moksleiviams, nes tokiuose manevruose jiems teko dalyvauti pirmą sykį. Jie į juos didžiausiu ūpu ėjo.

A. Vaidutis.

8 klasių gimnazijos kursai kariams.

Varšuvoj veikia 8 klasių gimnazijos kursai igulos kariams. Nuo šių mokslo metų pradžios kursai pavadinti Varšuvos 8-nių klasių gimnazija kariams ir buv. kariams.

Šią gimnaziją gali lankyti ir karininkai, o taip pat tie atsargos kariai, kurie tarnauja valst. policijoje, sienų sargybos korpuse, kariškose ir valstybės įstaigose. Atsargos kariai priimami tik su ta sąlyga, jei jie aktingai dalyvauja kariško parengimo organizacijose ir lankosi į pamokas tų kariško parengimo organizacijų uniformose.

Naujas nardomasis kreiseris.

Š. m. spalių mėn. 4 d. iš Šerburgo į Gvinėją bandomajam plaukiojimui išplaukė naujas prancūzų nardomasis laivas — kreiseris „Surconf“. Jo igula sudaro per 100 jūrininkų ir 6 karininkai. Tai didžiausias pasaulyje nardomasis laivas — 2880 tonų paviršiuje ir 4304 tonų vandeny. Greitumas paviršiuje 33 klm. per val., vandeny — 18 klm. Gali nuolti nuo bazių iki 18.000 kilometrų. Ginkluotas dviem 205 mm pabūklais, 16 torpedoms leisti aparatų bei minomis.

Didžiausias anglų nardomasis laivas yra IX, statytas 1925 metais, 2780—3600 tonų, ginkluotas 4 pabūklais 133 mm ir 6 torpedoms leisti aparatais bei dviem kulkosvaidžiais. Paskutiniojo greitumas 35 klm. paviršiuje ir 16 klm. vandeny.

Naujas anglų hidroplanas. Liepos 11 d. buvo visiškai išbandytas naujas milžiniškas hidroplanas anglų oro laivynui, statytas Short Brothers dirbtuvėse.

Lėktuvas yra dvisparnis, metalinis iš kieto aluminijaus. Ilgumas 27,28 mtr., aukštumas — 9,6 mtr. Sparnų ilgumas — 36,6 mtr. Turi 6 Rolls Roy „Buzzard“ motorus porose, kurių bendra jėga 825 a. j. Lėktuvas sveria 33 tonus. Skirtas tolimai žvalgybai, bombardavimui bei jūrų torpedų mėtymui. Civiliams reikalams naudojant gali paimiti 115 keleivių.

Lėktuvas gali sugedusį motorą pakeisti atsarginiu, nes yra aprūpintas įrankiais perkelti bei sukeisti motorus iš vienos vietos į kitą.

Nardomųjų laivų nelaimės per paskutinius 10 metų

Sąryšy su prancūzų nardomojo laivo „Prométhée“ nuskendimu, „Naval and Military Record“ rašo, kad per paskutinį dešimtmetį yra nuskendę 17 nardomųjų laivų su 780 jūrininku.

Kaip naujokas Mikas Šeiva ruošias būt kareivių

Kai naujokas Mikas Šeiva,
Vidury rugsėjo šilto,
Sužinojo bus kareivis,
Tuoju kitaip gyvent pradėjo.
Tinginiavimą ir kortas
Jis tuoj pakeitė į sportą.
Ir kas dieną atsikėlęs
Bent keliolika minučių
Pabėgioja po kluonią.
Vakare ligi devynių
Jis prie laikraščių, prie knygų.
Su energija ir noru
Mokosi statutą uoliai.
Nes pirmuoju nori būti
Ir rikiuotėj ir statutuos.
Jam nebaisi Visų Šventė,
Kad greičiau tik ji ateitų,
Greičiau Kaunan išvažiuotų
(Mat, paskirtas į gusarus)
Ir gražiai uniformuotas
Su draugais linksmi dainuotų.

St. Daunys.

Feljetonas.

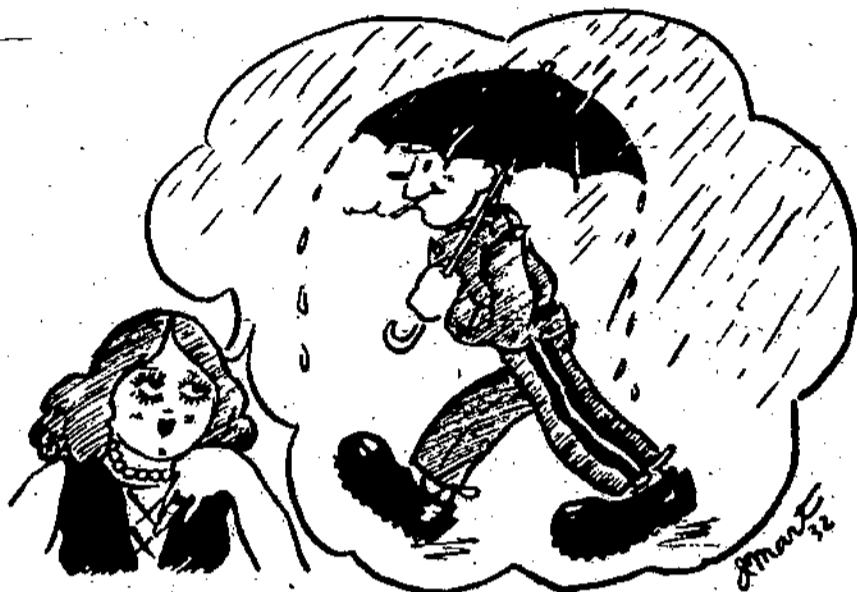
Raudonųjų pavojus

Manevrai — dalykas griežtai kariškas ir civiliškais smegenimis visai nesu-gromuoluojamais. Kaimo pilietis manevrams irgi nepribrendęs:

— Jei jau kirst, tai kirst, sako, tegu paskui vaikščioja su raudona dujokauke. Jokiu manevru, vadinas, nepripažįstame.

Ir ką čia kalbėti apie nerikiuotą pilietį, jei toks Zaukas, tris mėnesius pulko aikštėje liejęs prakaitą, šiame per manevrus istrigo ir tiek. Kraujo jis ten nepralėjo, bet giltinei, pasak jo, tai stačiai į dantis pažiūrėjo. Todėl, kad sunku suvaikyti, kur čia karas ir kur manevrai: šauda, dujokaukes dėvi ir raudonuosis puola.

Paskyrė Zauką į lauko tarnybą nepriklausomybės sargyboje pareigoms eiti.

— Kareiviškas ruduo, bobiškai galvojęs.

Įsitaisė Zauka krūmuose toki, lyg gandrulizdį, iš rankovės bankrutką rūko ir mąsto: „Sunku bus su tais raudonaisiais kirstis, igudę, bestijos, kariaut dar nuo 1919 m... O vis dėlto, būtų nebloga išmušti kokią pusę kuopos ar jų štabą paimiti į nelaisvę. Jei jau žūtum, tai garbingai, palikuonys žygius minėtų, gal net milžinkapi supiltų.

Tik ėmė ir sušlamėjo kirūmai: Žiūri Zauka — dvi tokios žmogystės tiesiog į jį eina. Gal visai ir neraudonieji, nes naktį, kur tu atskirsi — raudonas ar ne.

— Taip ir bus! — vos nesušuko Zauka, rūkant, nelabieji, pastebėjo... Žūsi Zaukeli, sudie, pulko duona ir riebi koše...

O „raudonieji“ eina ir kalbasi:
— Žinoma, žinoma, ko čia laukti: nusukti sprandą ir baigta!

— Ko čia sukti Aš, sako kitas, nukertu kirviu ir paskui pakabinu ant kuolo, kad kraujas nuvarvėtų...

„Taip ir yra... Ir laikraščiai rašė, kad jie barbarai... Negrai per didįjį karą vokiečiams irgi genkles perkasdavo. Visko būna... — nutirpęs galvojo Zauka.

O raudonieji, žinoma, šnekučiuodami nuėjo savo keliu.

— Perspėti mūsiškius reikia — nutarė Zauka — išskers kaip avitus.

Kai kurių tautų santykiai su dievybe karo metu.

Afrikos pietuose gyvena puslaukiniai bušmenai, kurie, besiruošdami į karą, garbina dievą Kage maldomis ir šventais šokiais. Jie pasitiki jo gerumu, manydami, kad Kage nuoširdžias jų maldas įvertins ir širdies troškimą pasotins.

Indijos gyventojai garbina karo dievą, kuris vadinasi Indra. Jis atsirado 14, 15 šimtmečiuose prieš Kristų. Jo kultas pasireiškė ypač tuo metu, kada indai kariavo su vietos gyventojais už vaisingą Gango upės slėnį. Jo garbei aukojamos kruvinos ir nekrūvinos aukos.

Centralinės Amerikos indėnai garbino žiaurųjį karo dievą Huicilopostli. Pradėdami ir pabaigę karą, jo garbei aukodavo žmones, ypač karo belaisvius. Tai buvo nepasotinamas „dievas“. Kasmet jam paaukodavo ligi 20.000 žmonių. Ispanai, nukariavę Meksiką, prie šventyklos „Teokali“ vartų rado krūvą kaukulių, kurių skaičius siekė 136.000.

Germanai didžioje pagarboje laikė karo dievą Vodaną. Jo garbinimas ypač iškilio, kada germanai ėmė kariauti su romėnais. Mėgiamiausia auka jam buvo karo belaisviai.

Normanai, gyvenę dabartinėje Danijoje ir pietinėje Skandinavijos pusiasalio dalyje, prieš išplaukdami į žygį, aukojo dievui Torui. Prie rąstų, kuriuos leisdavo laivus į jūrą, pririšdavo

žmones, kad jų kraujas apšlakstytų laivų apačią. Šia auka tikėjosi įsigyti „dievo“ palankumą, kad jis juos saugotų nuo audrų ir prieš kalavijo.

Senovės lietuvių karo dievu buvo Kovas. Tai baidus ir rūstus dievas. Jam aukodavo ir meldavosi lietuviai, besiruošdami į karą. Nugalėję priešus, jį garbei aukodavo karo belaisvius.

Be Kovo, karo metu senovės lietuviai daug paramos tikėjosi iš dievo Perkūno. 1236 met. rugpjūčio mėn. 22 d. ties Akmene kunigaikštis Ringaudas, prieš pradėdamas kautynes su kalaviniškais, taip kreipėsis į Perkūną: „Tu, vyriausias dieve, Perkūne, kurio mirktelėjimu dreba saulė, žemė, mairės ir visa gyvūnija, stiprink mus šiandien savo galybe, o gasdink savo dešine tuos kraugėrius!“ Jei kautynės pasitaikydavo audrai užėjus, perkūnui griaudžiant, lietuviai, raudami dangaus balsą, su nepaprasta ištvirme puldavo priešus ir šie nepajėgdavo atsilaikyti.

Reikia manyti, kad tik giliai tikėdami savųjų dievų pagalba, XIII-me, XIV-me ir XV-ojo šimtmečio pradžioje lietuviai pajėgė ne tik atsispirti prieš gausingos Vakarų Europos riterių gaujas, bet dar gi užvaldė plačias rusų žemes.

Ign. Medž.

Parbėga jis be žado į kuopą ir susunka:

— Raudonieji ant pat kulnų!
— Negi bus be kulnų. O iš kur žinai, kad raudonieji? — klausia jo puskarininkis.

— Jie patys, p. puskarininki. Stoviu, sako jis, sargyboje, o juodu eina ir kalbasi, kad galyas kirviu kirsią ir dar ant kuolo pamausią; kad kraujas nutektų...

— Visai ne raudonieji, p. puskarininki, — įsikūšo eilinis Vedaras, — tai artelninkas su ginčininku kaimė pirkosi gaidukų ir beidarni pro Zauką tarėsi kaip patogiau tuos sparnuočius nudobti...

Zauka, žinoma, klausėsi kaip basli prarijęs ir vis tikslai steloje džiaugėsi, kad raudonasis pavojus jau praėjo pro šalį ir kad manevruose daug drąsiau kovoti, negu kare su raudonaisiais dar

H. Trakutis.

Blogiausia.

— Žinai, Raulai, blogiausia žygiuoti tada, kai batai koją trina.

— O aš manau, blogiausia basam...

— Netiesa — įsikūša trečias kareivis.

— visų blogiausia yra žygiuoti tam, kas visai neturi kojų.

Kilūtis.

Manevru metu eilini Drimba siunčia apžiūrėti, ar keliu galės eiti kariuomenė ar ne.

Drimba apžiūrėjęs sugrižta.

— Kaip kelias? — klausia Drimba.

— Visam būriui galima, po vieną netinka.

— Kodėl taip? — mustebo viršila.

— Kaimė labai pikti šunės, tamsta viršila.

Atsargi.

— Panelė Regina, atidaryki man savo širdį.

— Negaliu, bijau skersvėjo.

Latvių „Aizsargų“ organizacijos įsikūrimas ir jos dabartinis vaidmuo

„Aizsargų“ organizacija atsirado 1919 metais, tuo laikotarpiu, kai Latvija vedė žūtbūtinės kovas dėl savo nepriklausomybės. Tuo metu Latvijai be išorinių priešų grėšė ir vidaus pavojai, nes visame krašte siautė didelės partizanų gaujos, plėšdamos ir terorizuodamos įbaugintus gyventojus. Daugumas tų gaujų buvo komunistų aprūpinamos ginklais, municija ir net instruktoriais. Jų tikslas buvo kelti paniką ir dezorganizaciją atbundančiame krašte.

Kai tu gaujų veikimas pradėjo vis labiau plėstis, Latvių valdžia 1919 metais išleido įsakymą, kuriuo visi vyrai, kurie neatlieka tikrosios karo tarnybos latvių kariuomenės eilėse, yra šaukiami kovai su nevaržomai siaučiančiais banditais. Tokiu būdu atsirado Latvijoje pirmieji „Aizsargai“ t. y. krašto gynėjai (sargai).

Tik ką susikūrusiems „aizsargams“ iš pat pradžių teko ne vien kovoti su partizanais, plėšikais ir dezertyrais, bet be šios piliečių apsaugos tarnybos, daliai „aizsargų“ buvo pavesta saugoti geležinkelius, stotis, tiltus ir kitas vietas, kurioms grėšė šoks ar toks pavojus. Pirmieji „aizsargai“ tinkamai atliko savo pareigas ir nemažai pasidarbavo, atgaunant Latvijos nepriklausomybę. Ne vienas iš jų padėjo savo gyvybę, ištikimai eidamas tarnybos pareigas.

1921 metais Latvių valdžia išleido įstatymą, kuriuo tarnyba „Aizsargų“ dalyse nustojo būti priverstinė ir nuo tada organizacija virto savanoriška. Ši permaina nė kiek nesumažino „Aizsargų“ organizacijos. Priešingai, tolimesniais metais organizacija vis stiprėja, plėtojasi ir įgyja vis daugiau populiarumo krašte. Tuo pačiu laiku plečiantis „Aizsargų“ veikimo riboms, kinta ir veikimo pobūdis. Iš piliečių apsaugos organizacijos „Aizsargas“ virsta galinga visuomeniška idėjinė organizacija, apimančia šiandieną visus visuomenės sluoksnius. Šalia savo pirmesnių uždavinių „Aizsargai“ dabar turi dar daug naujų: tai kariškas parengimas, ir kultūros švietimo bei piliečių lavinimas.

„Aizsargas“ yra valstybinė organizacija. Ji yra vidaus reikalų ministerio žinioj; jo priklauso „Aizsargų“ viršininkas.

Dabartiniu metu „Aizsargų“ organizacija turi apie 30.000 narių. Į ją įstoti gali kiekvienas Latvių pilietis, sulaukęs 18 metų amžiaus, teismo nebaustas ir neprasizengęs prieš dorovę. Į politines kandidatų pažiūras priimant į organizaciją neatsižvelgiama; nepriimami tik komunistai.

Visi „Aizsargų“ organizacijos nariai paskirstyti į 20 pulkų, iš kurių 19 pėstininkų ir 1 kavalerijos. Kiekvienam apskritį yra po vieną pulką. Apskrities viršininkas yra kartu ir to „aizsargų“ pulko vadas. Pulkai dalosi į batalionus, kuopas ir t. t. Visa tolimesnė organizacinė struktūra sudaryta kariuomenės pavyzdžiu. Organizacija, be to, turi 6 lėktuvus, tankus ir kulkosvaidžių. Visi „aizsargai“ turi kariškus šautuvus. „Aizsargų“ organizacijos įvairioms vietoms paskirti tikrosios tarnybos karininkai; daug aukštų vietų užima ir atsargos karininkai. „Aizsargai“ organizacijoje turi išeiti gerą karišką parengimą. Tokiu būdu organizacija: 1) parengia kariuomenės tarnybai piliečius, dar netarnavusius arba nepaimtus į kariuomenę, 2) palaiko kariškai parengtus paleistus iš kariuomenės atsarginius.

„Aizsargai“ negauna jokio piniginio atlyginimo ir net uniformą kiekvienas „aizsargas“ turi įsigyti pats. Valstybė duoda tik ginklus ir šaunamąją medžiagą pratimams. Tokiu būdu savanoriška „Aizsargų“ organizacija, atlikdama piliečių karišką parengimą, gerokai palengvina krašto apsaugos ministerijos biudžetą. Ateity „Aizsargų“ organizacijos veikimas šioje srityje manoma dar labiau plėsti.

Pastaruosiu metu „Aizsargai“ vis plačiau vėro kultūros švietimo darbą savo narių tarpe. Steigiamos bibliotekos, skaityklos, klubai ir rengiamos įvairiausios lavinančios pramogos. Organizacija taip pat rūpinasi narių fiziniu lavinimu. Organizacijos nariai yra daug nuveikę sporto srityje ir turi nemažą laimėjimų.

Į „Aizsargų“ organizaciją yra įtrauktos ir moterys. Moterų būriai „Aizsargų“ organizacijoje atsirado 1923 metais ir sparčiai ėmė daugėti. Dabar organizacijoje yra 7000 moterų, kurios, be kultūros švietimo darbo, atlieka dar ūkio ir sanitarines tarnybas.

Taip atrodo „Aizsargų“ organizacija, kuri, kaip ir mūsų Šaulių sąjunga, įgyja vis didesnį populiarumą krašte ir turi didelės įtakos Latvijos visuomeniškam gyvenimui.

Šunų veikimo patikrinimas šveicarų kariuomenėj.

Šveicarų žurnalas „Revue militaire Suisse“ duoda keletą davyinių iš atlikto šunų darbo didžiųjų manevrų metu 1928 m. Buvo išbandyta šunes kaip ryšių priemonė 1,5 kl. atstume.

Bandymai vyko prie stiprios kulkosvaidžių ir šautuvų ugnies. Visų dėmesį atkreipė darbo atlikimo skubumas ir tikslumas. 7 pulk. rugpiūčio 28 d. išėjo ir žygiavo ištisą naktį. Šunes laikėsi labai tyliai: nelojo ir nedrumstė ramumo. 29 d., pradėjus brėkšti, pulkas pradėjo puolimą. 17 minučių bėgyje buvo sudaryta ryšiai tarp pulko komanduojančio punkto ir gaubicų baterijos. Šunes buvo vienintelė ryšių priemonė ir laikė ryšį trijų valandų bėgyje. Po to šunes atliko dienos metu ilgą perbėgimą su trumpais perbėgimais ir 20 v. 40 m. pradėjo ryšių darbą tarp pulko štabo ir jo dviejų batalionų. Ši ryšių šunes palaikė visą naktį. Nebuvo užregistruota nė vieno pranešimo, kad šunes būtų nepadarė. Šunes dirbo 1,5 kl. tarpe su greičiu 7–8 minutes kl. Buvo atsitikimų ir trijų kl. atstume.

1929 m. buvo norėta išbandyti didžiausias atstumas, kuriame šunes gali palaikyti ryšius. Iš registracijos paaiškėjo, kad dienos bėgyje vidutiniškai šuniui buvo duota 40–50 pranešimų. Nė vienas pranešimas nebuvo pražudytas. Buvo pažymėta atsitikimai, kad šunes, nesuradę savo vedėjo, nesileisdavo niekam paimti pranešimo. Ateities kare, kaip matyti, šunes galės būti tinkamiausia ryšių priemonė.

Nauji leidiniai.

Naujas latvių kariuomenės žurnalas „Militarais Apskats“ = Kariškoji Apžvalga.

Jau esame rašę, kad latviai pertvarkė kariuomenės žurnalų leidimą ir iš trijų padarė vieną, mėnesinį. Tai „Militarais Apskats“, mūsų kalba „Kariškoji Apžvalga“.

Tas pertvarkymas padarytas ne dėl pinigų taupymo, bet, kaip sako pati redakcija, dėl jėgų sutelkimo.

Naujojo žurnalo jau pasirodė 5 numeriai. Iš visko matyti, jog daug dėl jo galvota. Kad žurnalas turėtų autoritetą, sudaryta talkinė specialistų redakcija: redakcijos vadovas pulk. J e s k e – v y r. štabo mokymo skyriaus viršininkas; bendrojo – pėstininkų skyriaus redaktorius (jis ir atsakomasis) pulk. lt. M e d n i s, anksčiau redagavęs dienraštį „Latvijas Kareivi“; artilerijos skyrių redaguoja pulk. S e n f e l d a s, redagavęs artilerijos žurnalą, artilerijos pulko vadas; technikos skyrių redaguoja kpt. A l k s n i s, pirmiau dirbęs technikos žurnale. Be to, ši redakcija veikia drauge su ginklų viršininkais, yra apsirūpinusi aukštosios vadovybės nurodymais. Iš antros pusės redakcija klausinėja pagyvenusių karininkų, koks, jų supratimu, turi būti žurnalas. Šitaip tvarkydama žurnalą, redakcija tikrai gali reikšti „visos kariuomenės nuomonę“, kaip ji yra pasiskelbusi.

Pats žurnalas taikomas gana didelei skaitytojų šeimai: karininkams ir puskarininkams tikrosios tarnybos ir atsargos; be to, norima eiti į visuomenę, kuri bent technikos srityje turi nusivokti apie būsimo karo veiksmus. Panaudotas ir praktiškiausias būdas skaitytojams pritraukti: paskirta tokia metinė prenumerata, kurios brangumu vargiai kas galės pasiteisinti neparaudęs (12 litų per metus). Turėdamas prieš save tokį skaitytojų mišrumą, žurnalas lengvina savo turinį, kad jis daugumai skaitytojų būtų suprantamas.

Pats turinys įdomus tuo, kad čia greta kariškų dalykų gvildenami tautos kultūros, ūkio ir politikos (komunizmo) klausimai. Taigi norima jungti ne tik karių protus, bet ir širdis. Kas stovi tėvynės sargvietėse, tas turi turėti ne tik ginklą ir mokslą, bet ir sveiką dvasią.

„Militarais Apskats“ domisi ir mūsų karišką spauda: dukart paminėtas „Mūsų Žinymas“ ir vieną kartą pasinaudota „Kariu“ — paimta žinia apie Lietuviškąją enciklopediją. Žinomoji latvė rašytoja, gera mūsų drauge E. P r u s i e n e rašo istorines žinias apie Kauną.

Šia proga paminėsime, kad atsakomasis redaktorius pulk. lt. M e d n i s, ant kurio pečių gula sunkioji darbo našta, yra mūsų Gedimino ordino III laipsnio kavaliereus. *Lts.*

Visuotinės literatūros istorija II d. Sudaryta net trijų autorių — J. Ambrazeyičiaus, J. Griniaus ir A. Vaičiūlaičio. „Sakalo“ b-vės leid. Kaunas, 1932 m. 304 psl. Kaina 6 lt.

Turiny šie skyriai: Klasicizmo amž. literatūra. Šviečiamoj amž. literatūra. Romantizmo amž. lit. Realizmo ir natūralizmo lit. Naujausioji literatūra. Tekste 62 pav.

Knyga gražiai išleista ir iliustruota. Ji skiriama kaip vadovėlis aukštesniosioms mokykloms.

P. K l i m o. Skaitymai Septinta pataisyta laida. Šv. Kazimiero d-jos leid. Kaunas, 1932 m. 396 psl. Kaina: įrišta — 8 lt., neįrišta — 6 lt.

Knyga skiriama lietuvių kalbos pamokoms. Didelis šios laidos pliusas, kad visas tekstas kirčiuotas ir paaiškinti reesni mūsų kalbos žodžiai. Tai atliko S t a s y s D a b u š i s.

Visuotinės literatūros Chrestomatija. Sudarė Ed. Viskanta. III d. „Sakalo“ b-vės leid. Kaunas, 1932 m. 127 psl. Kaina 3 lt.

Turiny duotos ištraukos iš svarbesniųjų klasicizmo ir šviečiamoj amž. literatūros rašytojų bei jų raštų.

Aviacinis „Bangų“ numeris.

Maža tėra Lietuvoje laikraščiu, kurie bent kiek daugiau skirtų vietos aviacijai populiarinti. Tik, galima sakyti, vienos „Bangos“ (neskaitant „Kario“), na dar ir „Lietuvos Aidas“ žymiai prie šio darbo prisideda. Tik „Bangose“ yra nuolatinis aviacijos skyrius!

O štai šiomis dienomis išėjęs 39 „Bangų“ numeris skirtas vien tik aviacijai. Be abejo, tai nepaprastai gražus „Bangų“ leidėjų darbas, kuriuo turėtų pasekti ir kiti.

Numeris nepaprastai įdomus. Čia sužinome, kad Lietuvoj skraidė jau prieš 150 metų. Čia randame „senųjų (pulk. Gustaičio ir mjr. Stašaičio) kalbą“ „pirmuosius žvilgsnius iš erdvės“ ir daugybę kitų įdomių ir naudingų straipsnių.

Be to, labai gausus iliustracijų kiekis. Čia randame nemažą Lietuvos vaizdų, žiūrint iš viršaus — iš lėktuvo.

Aišku, tad, jog šis „Bangų“ numeris nemažą prisidės prie mūsų aviacijos išpopuliarinimo. Galima manyti, kad jis daugelį paskatins įstoti į L. Aero klubą ir tapti aviacijos rėmėjais.

Kai Lietuvos padangę raižys šimtai mūsų lėktuvų, „Bangos“ tiktai galės didžiuotis ši tiksą pasiekti padėjusios.

J. V.

Jaroslav Hašek. Šaunusis kareivis Šveikas. Šveikas ruošiasi kariauti. „Naujo Žodžio“ leidinys. Kaunas. „N. Žodžio“ nemokamas priedas.

J. Hašekas yra iš įžymesniųjų čekų rašytojų, humoristas. Jo „Šaunusis kareivis Šveikas“ yra daug kam žinomas ir pas mus. Net daugelis jį yra matę praeitame sezone ir Kaune, vienoj kino filmoj. Šis veikalas susideda iš šešių tomų. „Naujo Žodžio“ leidiny paimta tik maža dalis šio veikalų, būtent, nuo to, kai „Šaunusis kareivis Šveikas“ patenka į policijos valdybą (po Austrų-Vengrų erchercogo Ferdinando užmušimo Sarajeve) iki jis, paleistas iš karo kalėjimo, patenka pas kalėjimo kapelioną pasiuntiniu. Hašekas visus griūvančios Austrų-Vengrų imperijos tipus ima tamsiomis spalvomis bei apyvailiais. Juk austrai buvo čekų pavergėjai ir priešai, todėl, kaip apie tokius, čeko plunksna negalėjo kitaip parašyti.

Čia minimoj „N. Ž.“ išleistojo knygutėj, be Šveiko, dar įdėta keletas kitų J. Hašeko feljetonų. Yra vienas ir ilgesnių dalykėlių „Hašekas — Bugulmos komendantas“, kur jumoro pobūdžio apsakymu aprašo raudonosios kariuomenės žygius ir pirmąsias sovietų dienas Rusijoje — jos rytuose.

Harold Lloyd. Paskutinė mano knyga. „Dienos“ Biblioteka Nr. 4(26). „Naujo Žodžio“ leidinys 70 pusl. Kaina 50 ct.

Šioj nedidelėj knygutėj įžymus Amerikos kino filmos artistas — komikas Harold Lloydas aprašo savo gyvenimą, kaip jis, būdamas nežymus ir neturtingas, prasimuša į kino garsenybes ir tampa turtingas. Jo gyvenime yra daug ko pamokomo, kaip žmogus savo griežtu pasiryžimu, atkakliu užsispyrimu ir siekimu tik vieno tikslo gali daug ką pasiekti.

Filmų žvaigždės. „Dienos“ biblioteka. Nr. 5(27). Kaunas „Žodžio“ b-vė. 1932 m. 64 pusl. Kaina 50 ct.

Šią knygutę smalsiai skaitys tik kino žvaigždžių garbintojai. Šiaip kitokie vargu jį ras sau patinkamos medžiagos. Trumpai aprašomos kai kurios kino žvaigždės.

Redakcijos atsakymai.

St. Zaulevičiui. Iš Tamstos atsiųstų fotografijų dvi bus įdėtos. Jas dedame šiame numery. Honoraras bus įskaitytas už 1932 m. siuntinėjimą Tamstai „Kario“. Kadangi už „Kario“ 40 nr. įdėtą Tamstos korespondenciją išėina tik 1 lt. 95 ct., todėl tokių sumų paštu nesiuntinėjame. Išsiųsime kai daugiau susirinks.

J. Šulinskui. „Karys“ Vasario 16 d. leidinių neleidžia ir todėl tokių negali ir Tamstai atsiųsti. Niekas iš mūsų tokių leidinių nėra gavęs.

Šauliui. Ši reikalą išaiškinkite savo rinktinėje.

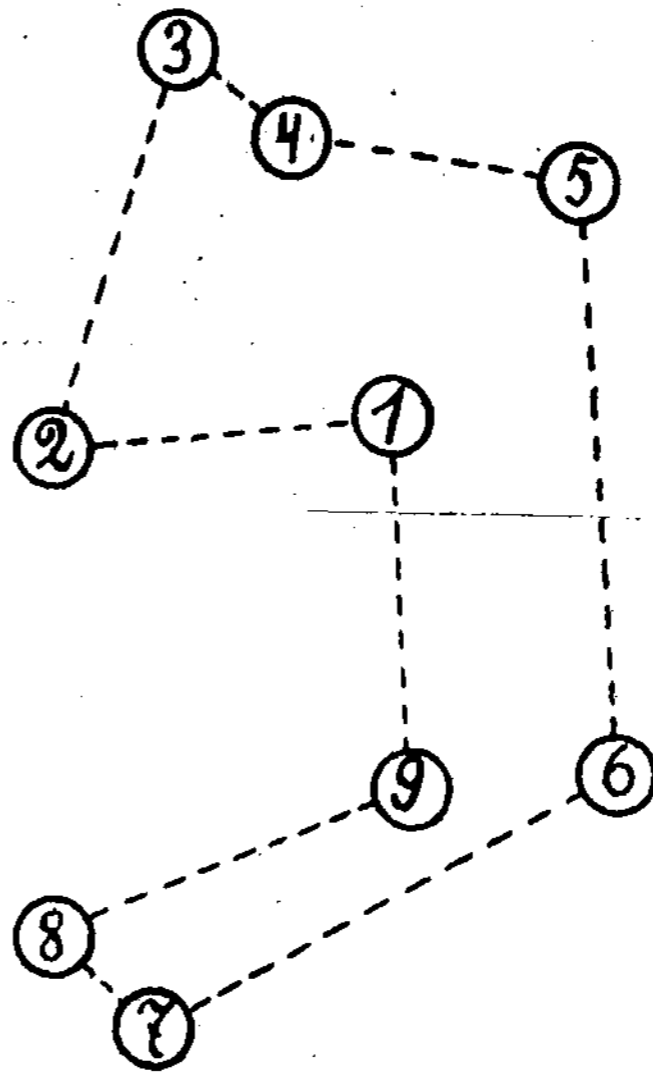
Galvosūkių 41 nr. sprendimas.

I. 1. Savanoris, 2. Savo, 3. Noras, 4. Oras, 5. Voras, 6. Ona, 7. Vonja, 8. Si, 9. Vasaris, 10. Nosis, 11. Varna, 12. Naras, 13. Aras.

II. 1. Raganosis, 2. Ragai, 3. Nosis, 4. Garas, 5. Raganis, 6. Nagas, 7. Saga, 8. Noras, 9. Oras, 10. Aras, 11. Sara, 12. Naras, 13. Sonia, 14. Ganosi, 15. Ona.

Gerai išsprendė šie asmenys: 1) L. Briedis (V. Š.); 2) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 3) J. Sakalauskas (Drsn.); 4) J. Metrikis (Skp).

Be to, galvosūkių 40 nr. sprendimas įskaitytas J. Sakalauskui.

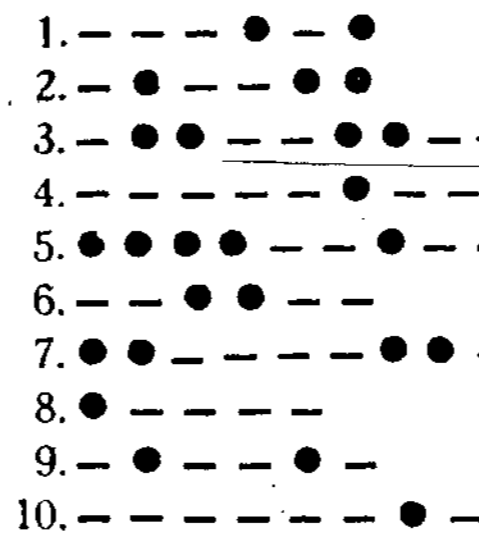
Galvosūkis

43 nr.

(vert. 2 tš.).

I
Brėžinyje duota devynių Lietuvos miestų geografinė padėtis. Kasti jų pavadinimus.

P. Sirgedas.

II
1. Ginklas. 2. Žmogus, kuris nemylė tėvynės. 3. Sporto rūšis. 4. Kario geriausias draugas. 5. Veiksmas, kuri sulaužius baudžia danguje ir žemėje. 6. Lietuvos miestas. 7. Lietuvos upė. 8. Paukštis. 9. Miestelis netoli demarklinijos. 10. Figūra pavojinga neprityrusiems lakūnams. Paėmus raidės, taškų vietoje, reikia sudėti iš tų raidžių lietuvių tautos obalsi.

G. Miliūnas.

XII metal

XII metal

Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

cina kas mėnuo

Prenumerata met. 35 lt., kariams (ir atsarginiams) ir šauliams 25 lt. Užsieny 50 lt.

Redaguoja plk. lt. Vytautas Steponaitis. Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Jau XIV metai gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskytė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: 12 mėn. — 8 lit., 6 mėn. — 4 lit., 3 mėn. — 2 lit., 1 mėn. — 1 lit.

Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“.